De ervaringen van de CvI's met de indicatiestelling speciaal onderwijs en ambulante begeleiding in het schooljaar 2002/2003

S. Evers & C.M. van Rijswijk

Dit rapport is tot stand gekomen in opdracht van de
Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling
Den Haag, december 2003

Inhoudsopgave

Vooraf 5

1. Inleiding en leeswijzer 7
    1.1 Het belang van de ervaringen van de CvI's 7
    1.2 Onderzoeksthema's 7
    1.3 De opbouw van dit verslag 8

2. Ontwikkeling van een vragenlijst 10
    2.1 Eerste opzet 10
    2.2 Overleg met begeleidingsgroep 10
    2.3 Definitieve versie 10

3. Betrokken CvI's 12
    3.1 Verdeling van de CvI's over de clusters 12
    3.2 Respondenten en non-respondenten 14
    3.3. Omvang van de werkvelden 15

4. Positie van de CvI binnen het REC 17
    4.1 REC-nabij en op-afstand-van-het-REC 17
    4.2 Plaats binnen de aanmeldingsprocedure 21
    4.3 Contacten met PCL's , RVC's en andere CvI's binnen de regio 24

5. Organisatie van de werkzaamheden 30
    5.1 Rol van de secretaris 30
    5.2 Eenvoudige en complexe beslissingen 32
    5.3 Besluitvorming en berichtgeving 33

6. Criteria en protocol 37
    6.1 Criteria 37
    6.2 Protocol 43
    6.3 Digitale protocol 45

7. Samenstelling en werklast 49
    7.1 Samenstelling 49
    7.2 Werklast van de CvI 49
    7.3 Caseload 58

8. Samenvatting van de bevindingen 63
    8.1 Positie van het CvI binnen het REC 63
    8.2 Organisatie van de werkzaamheden 64
    8.3 Criteria en protocol 64
    8.4 Samenstelling en werklast 65
    8.5 Tot slot 66

Literatuur 67

Bijlagen
A. Samenstelling begeleidingsgroep 69
B. Vragenlijst 71
C. Brief met verzoek om medewerking 85

Vooraf

De besluitvorming over de toelating tot het speciaal onderwijs heeft meer dan een halve eeuw in handen gelegen van de aan de betrokken scholen verbonden Commissies van Onderzoek (CvO's). Met de start van het schooljaar 2003/2004 is dat niet langer het geval. Vanaf dat moment bepalen onafhankelijke Commissies voor de Indicatiestelling (CvI's) of een leerling wel of niet voor extra onderwijszorg in de vorm van (voortgezet) speciaal onderwijs of leerlinggebonden financiering in aanmerking komt. Deze CvI's zijn in het schooljaar 2002/2003 in de gelegenheid gesteld ervaringen op te doen met de criteria en procedures die bij de indicatiestelling gaan gelden. Deze ervaringen zijn van grote betekenis voor het opheffen van mogelijke knelpunten en het verder optimaliseren van het werk dat door deze commissies wordt verricht. Daarom was het zeer gewenst de in 2002/2003 opgedane ervaringen zo spoedig mogelijk in kaart te brengen. Dat is gebeurd door middel van een kortdurend onderzoek waarin de ervaringen en de opvattingen van de CvI's met behulp van een schriftelijke vragenlijst zijn geïnventariseerd.

Dit rapport biedt een overzicht van de resultaten van dit onderzoek. Daarbij gaat het primair om een zo helder mogelijke weergave van de ervaringen en opvattingen van de CvI's. De discussie over de consequenties van deze ervaringen en opvattingen laten we aan de betrokken actoren over. Daarbij denken we aan het ministerie van OCenW, de Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling, de besturenorganisaties, de vakbonden, de ouders, de REC's, de scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs en aan anderen die op de een of andere wijze bij het speciaal onderwijs zijn betrokken. We denken daarbij uiteraard ook aan de leden van de CvI's die door middel van dit rapport wat meer zicht kunnen krijgen op de ervaringen en opvattingen van hun collega's die in andere CvI's werkzaam zijn.

De Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling (LCTI) publiceert tegelijk met dit rapport nog zes andere rapporten over de in 2002/2003 met de indicatiestelling voor het speciaal onderwijs en de ambulante begeleiding opgedane ervaringen. Drie daarvan zijn clusterspecifiek. Deze clusterspecifieke rapporten betreffen de bevindingen van het TCAI-bureau bij de analyse van:

- de dossiers van de CvI's van cluster twee (het cluster voor auditief en communicatief gehandicapte leerlingen;
- de dossiers van de CvI's van cluster drie (het cluster voor verstandelijk en lichamelijk gehandicapte leerlingen) en
- de dossiers van cluster vier (het cluster voor leerlingen met ernstige gedragsproblemen en/of sociaal-emotionele problemen).

Daarnaast verschijnen er drie themaspecifieke (clusteroverstijgende) rapporten. Deze betreffen:

- de beperking van de onderwijsparticipatie;
- het gebruik van de beredeneerde afwijking en
- negatieve indicaties.

Elk van deze rapporten kan zelfstandig gelezen worden. Dat neemt niet weg dat het voor een goede interpretatie van gerapporteerde ervaringen en bevindingen van groot belang is de samenhang van een en ander scherp in het oog te houden.

Op basis van eerdere contacten met vertegenwoordigers van de CvI's rekenden wij bij de start van ons onderzoek op een hoge respons. De uiteindelijke respons bedroeg 97%. Dat was hoger dan we in onze meest optimistische verwachtingen durfden hopen. Dit hoge percentage is ongetwijfeld mede te danken aan de adviezen van de

begeleidingsgroep die ons onderzoek ondersteunde. Deze begeleidingsgroep diende ons ook van advies bij de definitieve tekst van het rapport. Voor deze adviezen willen we Lex Batstra (REC-coördinator), Kees Bor (CvI-voorzitter), Henk Keesenberg (beleidsadviseur van de VOS/ABB), Cees van der Linden (CvI-secretaris) en Nic Papavoine (REC-coördinator) hartelijk danken. Dat neemt niet weg dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit rapport uitsluitend bij de samenstellers ligt.

oktober 2003

Sandra Evers
Kees van Rijswijk

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Het belang van de ervaringen van de CvI's

Tot april 2002 lag het in de verwachting dat het wetsvoorstel 'leerlinggebonden financiering' en het daaraan gekoppelde systeem van indicatiestelling in augustus 2002 van kracht zouden worden. Deze verwachting moest in april 2002 onverwacht worden bijgesteld toen de Eerste Kamer het wetsvoorstel 'controversieel' verklaarde. Daardoor kon het, door de demissionaire status van het kabinet, niet worden behandeld. Dit leidde er toe dat de invoering van de in het wetsvoorstel vervatte regelingen tot nader order werd opgeschort. In aansluiting op dit besluit van de Eerste Kamer publiceerde het ministerie van OCenW in mei 2002 de Vijfde Faciliteringsregeling regionale expertisecentra i.o. Deze regeling maakte het mogelijk om de voorbereiding van de invoering van de leerlinggebonden financiering in het schooljaar 2002/2003 voort te zetten en uit te breiden. Daarbij gold als uitgangspunt dat de regionale expertisecentra (REC's) in het schooljaar 2002/2003, voor zover dit binnen de vigerende wetgeving mogelijk was, alvast het werk gingen uitvoeren dat in de toekomst (na het van kracht worden van de wet 'leerlinggebonden financiering') van hen verwacht gaat worden. Dit impliceerde onder meer:

- het inrichten van een Commissie voor de Indicatiestelling (CvI) die haar werkzaamheden verricht op basis van door het ministerie van OCenW vastgestelde criteria en procedures;
- het adviseren door de CvI aan de Commissie van Onderzoek (CvO) en het bestuur van de betrokken school voor speciaal onderwijs, die het advies van de CvI betrekken in hun toelatingsbesluit;
- het zenden van de dossiers en protocollen van de geïndiceerde leerlingen naar de Tijdelijke Commissie Advisering Indicatiestelling (TCAI);
- het begeleiden van ouders bij de aanmelding en plaatsing van een leerling en
- het coördineren van het voor de indicatiestelling noodzakelijke diagnostisch onderzoek.

Deze Vijfde Faciliteringsregeling regionale expertisecentra i.o. legde de basis voor een grootschalig experiment, dat de mogelijkheid bood de met het oog op het wetsvoorstel 'leerlingebonden financiering' ontwikkelde regelgeving in het schooljaar 2002/2003 op landelijk niveau te beproeven. Dit rapport richt zich op tijdens dit 'experiment' door de CvI's opgedane ervaringen. Deze CvI's vervullen een sleutelrol binnen de procedure die, nu de Eerste Kamer met het wetsvoorstel 'leerlinggebonden financiering' heeft ingestemd, vanaf het schooljaar 2003/2004 voor de toegang tot het speciaal onderwijs en de leerlinggebonden financiering gaat gelden. De ervaringen van deze CvI's zijn dan ook van groot belang voor het optimaliseren van het indicatiestellingsproces en het opheffen van mogelijke knelpunten.

1.2 Onderzoeksthema's

Het onderzoek waarover in dit verslag wordt gerapporteerd richtte zich op het inventariseren van de opvattingen van de CvI's over:

- de positie van de CvI's binnen het REC;
- de in 2002/2003 gehanteerde aanmeldingsprocedures;
- de organisatie van de werkzaamheden van de CvI's;
- de in de Vijfde Faciliteringsregeling vastgelegde criteria en het door de TCAI ontwikkelde protocol;

- het CVI-net (het in opdracht van de TCAI ontwikkelde digitale netwerk);
- de werklast van de CvI's;
- de caseload van de CvI's;
- de samenstelling van de CvI's en
- de contacten van de CvI's met de PCL's (Permanente Commissies Leerlingenzorg van het primair onderwijs), met de RVC's (Regionale Verwijzingscommissies) van het voortgezet onderwijs en met de andere CvI's in de regio.

De opvattingen over en de ervaringen met deze aspecten van het indicatiestellingsproces zijn geïnventariseerd door middel van een schriftelijke enquête.

1.3 De opbouw van dit verslag

Dit verslag wordt na deze inleidende paragrafen in hoofdstuk 2 voortgezet met een korte schets van de ontwikkeling van de bij het onderzoek gebruikte vragenlijst. Daarbij gaat het om
- de gehanteerde uitgangspunten;
- het overleg van de onderzoekers met de begeleidingsgroep en
- de samenstelling van de definitieve vragenlijst.

Hoofdstuk 3 biedt informatie over de bij het onderzoek betrokken CvI's. Dat doet het door middel van overzichten van:
- de verdeling van de CvI's over de clusters twee, drie en vier;
- de CvI's die de vragenlijst wel invulden en retourneerden en de CvI's die geen ingevulde vragenlijst retourneerden en
- de omvang van het werkveld van de betrokken CvI's.

Hoofdstuk 4 bespreekt de positie van de CvI's binnen het REC. Daarbij wordt o.a. aandacht besteed aan:
- het onderscheid tussen 'REC-nabije' CvI's en CvI's die 'op-afstand-van-het-REC' opereren;
- de plaats van de CvI binnen de aanmeldingsprocedure en
- de contacten van de CvI met PCL's , met de RVC's en met de andere CvI's in de regio.

In hoofdstuk 5 staat de organisatie van de werkzaamheden van de CvI centraal. Bij de bespreking van dit onderwerp wordt o.a. aandacht besteed aan:
- de rol van de (ambtelijk) secretaris;
- het onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen
- het werken met pré-adviezen;
- de wijze van besluitvorming en
- de berichtgeving van de CvI's naar betrokkenen.

Hoofdstuk 6 richt zich vooral op de inhoudelijke aspecten van de indicatiestelling. Daarbij gaat het achtereenvolgens om
- de in de Vijfde Faciliteringsregeling vastgelegde criteria
- de door de TCAI ontwikkelde model-protocollen en
- het in opdracht van de TCAI ontwikkelde digitale protocol.

Hoofdstuk 7 behandelt de samenstelling van de CvI en de werklast van haar leden. De belangrijkste thema's van dit hoofdstuk zijn:
- de samenstelling van de CvI;

- de werklast van de leden;
- de administratieve ondersteuning en
- de huidige en toekomstige caseload van de CvI's.

Een en ander wordt in hoofdstuk 8 afgerond met een beknopte samenvatting van de bevindingen van de onderzoekers. De belangrijkste thema's van deze samenvatting zijn:
- de positie van het CvI binnen het REC;
- de organisatie van de werkzaamheden;
- de criteria en het protocol en
- de samenstelling en de werklast van de CvI.

2. Ontwikkeling van een vragenlijst

2.1 Eerste opzet

In het vierde kwartaal van 2002 heeft de TCAI een reeks kennismakingsgesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de CvI's. Deze gesprekken hadden o.a. tot doel de TCAI te informeren over de eerste ervaringen van de CvI's met de nieuwe werkwijze bij het verlenen van toegang tot het (voortgezet) speciaal onderwijs en de ambulante begeleiding. De inhoud van deze gesprekken (Evers, 2003) heeft bij het huidige onderzoek naar de ervaringen van de CvI's een waardevolle rol gespeeld: deze leverde de onderzoekers belangrijke bouwstenen voor de ontwikkeling van de gebruikte vragenlijst. Bij de ontwikkeling van deze vragenlijst is ook rekening gehouden met enkele wensen vanuit het z.g. 'agenda-overleg' (het periodieke overleg van het ministerie van OCenW met vertegenwoordigers van de besturenorganisaties, de vakbonden, de betrokken ouderorganisaties en het onderwijsveld). Met behulp van deze bronnen werd een vragenlijst geconstrueerd die alle in par. 1.2 vermelde thema's bestreek.

2.2 Overleg met begeleidingsgroep

De eerste versie van deze vragenlijst is in april 2003 met de leden van de begeleidingsgroep (zie bijlage A) besproken. Dit overleg leidde, zonder dat de opzet en de structuur van de vragenlijst werden aangetast, tot een tweede versie, die een aantal verbeteringen bevatte. Over de tekst van deze tweede versie werd in mei met de begeleidingsgroep overleg gepleegd. Ook dit overleg leidde weer tot enkele verbeteringen.

Het overleg met de begeleidingsgroep bood minstens twee belangrijke voordelen:
a. de leden van de begeleidingsgroep (die vertegenwoordigers van de besturenorganisaties, de REC's en de CvI's omvatte) hadden een scherp oog voor de wensen van het praktijkveld: zij beoordeelden de ontwikkelde vragenlijst vooral vanuit het perspectief van de besturenorganisaties, de REC's en de CvI's: daarmee 'bewaakten' zij de relevantie van de vragen die aan de CvI's werden voorgelegd;
b. daarnaast bleken de leden van de begeleidingsgroep ook goed in staat zich te verplaatsen in de rol van de CvI-leden die de vragenlijsten moesten gaan invullen: daardoor kon een (doorgaans arbeidsintensieve) 'proefafname' bij één of meer CvI's achterwege blijven.

2.3 Definitieve versie

De definitieve versie van de vragenlijst omvatte negen rubrieken (zie bijlage B):
a. de positie van de CvI binnen het REC (6 items);
b. de aanmeldingsprocedure (3 items);
c. de organisatie van de werkzaamheden (9 items);
d. de ervaringen met criteria en protocol (6 items);
e. de ervaringen met het CVI-net (5 items);
f. de werklast van de leden van de CvI (5 items);
g. de caseload van de CvI (4 items)
h. de samenstelling van de CvI (2 items) en
i. de contacten van de CvI met PCL's, de RVC's en de andere CvI's in de regio (9 items).

Deze versie werd in de tweede helft van mei naar de CvI's gezonden met het verzoek de vragenlijst uiterlijk medio juni in te vullen en te retourneren (zie bijlage C).

3. Betrokken CvI's

3.1 Verdeling van de CvI's over de clusters

Het (voortgezet) speciaal onderwijs is onderverdeeld in vier soorten clusters: zie kader 3.1.

Kader 3.1
Vier soorten clusters speciaal onderwijs

Cluster 1: scholen voor visueel gehandicapte kinderen:
de scholen voor
- blinde en slechtziende kinderen

Cluster 2: scholen voor auditief en communicatief gehandicapte kinderen:
de scholen voor
- dove kinderen
- slechthorende kinderen en
- kinderen met ernstige spraak-taalproblemen

Cluster 3: scholen voor verstandelijk gehandicapte kinderen, langdurig (somatisch) zieke kinderen, lichamelijk gehandicapte kinderen en meervoudig gehandicapte kinderen:
de scholen voor
- zeer moeilijk lerende kinderen
- langdurig (somatisch) zieke kinderen en
- lichamelijk gehandicapte kinderen (inclusief meervoudig gehandicapte kinderen)

Cluster 4: scholen voor kinderen met ernstige ontwikkelingspathologie:
de scholen voor
- zeer moeilijk opvoedbare kinderen;
- langdurig zieke kinderen waarbij psychiatrische problemen een dominante rol spelen en
- leerlingen van scholen verbonden aan pedologische instituten

De samenwerking binnen deze clusters is op regionaal niveau geregeld. Dat gebeurt binnen Regionale Expertisecentra (REC's). Op dit moment zijn er, wanneer cluster 1 (waarvoor een afwijkende regeling geldt) buiten beschouwing blijft, 36 REC's. Kader 3.2 biedt een overzicht van de verdeling van deze 36 REC's (en CvI's) over de clusters 2, 3 en 4.

Kader 3.2
Verdeling van de REC's over de clusters 2, 3 en 4

Cluster	Aantal REC's
2	5
3	18
4	13
Totaal	36

Bij dit overzicht passen twee kanttekeningen:

a. Er is één REC dat twee clusters bestrijkt: cluster 3 en cluster 4. Dit REC wordt in kader 3.2 slechts één keer vermeld: bij de REC's van cluster 3.
b. Het Expertisecentrum van de Stichting Gewoon Anders (SGA) in Almere is geen REC in de strikte zin van het woord. Daarom wordt dit Expertisecentrum in kader 3.2 niet vermeld. Dit Expertisecentrum kent wel een CvI. Deze CvI bestrijkt de clusters 2, 3 en 4.

Elk REC is wettelijk verplicht een CvI in stand te houden. Daardoor zou men verwachten dat er in 2002/2003 37 CvI's actief waren: de 36 CvI's van de in kader 3.2 vermelde REC's en de CvI van de SGA in Almere. Formeel is dit juist. Er moet echter wel rekening mee worden gehouden dat enkele CvI's voor meer dan één REC werken. Dat impliceert dat het feitelijk aantal CvI's kleiner is dan het aantal REC's. Kader 3.3 biedt een overzicht van het verschil tussen het formele aantal CvI's en het feitelijk aantal CvI's (waarbij de CvI's die voor meer dan één REC werken als één CvI worden geteld). In dit kader is de CvI van de SGA in Almere bij cluster 4 geteld.

Kader 3.3
Formeel aantal CvI's en feitelijk aantal CvI's (zie tekst)

Cluster	Formeel aantal CvI's	Feitelijk aantal CvI's
2	5	5
3	18	15
4	14	13
Totaal	37	33

Het verschil tussen de tweede en derde kolom van kader 3.3 houdt verband met het feit dat één CvI in cluster 3 voor drie REC's werkzaam is en een andere CvI in cluster 3 voor twee REC's. In beide gevallen is sprake van anticiperen op een fusie. Daarnaast is er een CvI in cluster 4 die zowel voor een REC werkt als voor de SGA in Almere.

3.2 Respondenten en non-respondenten

De 37 hierboven vermelde CvI's (de formele CvI's) hebben in de tweede helft van mei alle een brief ontvangen (zie bijlage C) met het verzoek de bijgevoegde vragenlijst uiterlijk medio juni in te vullen en deze naar het Bureau van de TCAI te zenden. Kort daarna is contact opgenomen met de CvI's die meer dan één REC bestrijken. Met deze is afgesproken dat zij, in verband met de werkdruk, slechts één vragenlijst invullen. Daarmee werd het maximaal aantal ingevulde vragenlijsten teruggebracht tot 33 (het aantal feitelijke CvI's).

Medio juni hadden 19 van de 33 feitelijke CvI's de vragenlijst ingevuld en geretourneerd. De CvI's die op dat moment de vragenlijst nog niet hadden ingezonden werden schriftelijk verzocht dit alsnog te doen. Hierop werd door 7 CvI's positief gereageerd. De CvI's die op dat moment nog niet hadden gereageerd werden telefonisch benaderd. Dit leverde nog eens 6 ingevulde vragenlijsten op. Daardoor beschikten de onderzoekers begin juli over 32 ingevulde vragenlijsten: een respons van 97%. Kader 3.4 biedt een overzicht van de verdeling van deze vragenlijsten over de diverse clusters.

Kader 3.4
Verdeling van respondenten en non-respondenten over de clusters 2, 3 en 4

Cluster	Respondenten	Non-respondenten	Totaal
2	4 (80%)	1 (20%)	5 (100%)
3	15 (100%)	0 (0%)	15 (100%)
4	13 (100%)	0 (0%)	13 (100%)
Totaal	32 (97%)	1 (3%)	33 (100%)

3.3 Omvang van de werkvelden

De omvang van de werkvelden van de REC's en van de aan de REC's gekoppelde CvI's verschilt per cluster en per REC. Zo telde de REC's van cluster 2 in het voorjaar van 2002 gemiddeld 12 scholen, de REC's van cluster 3 gemiddeld 11 scholen en die van cluster 4 gemiddeld 6 scholen (Wegbereiders, 2002c). Daarbij varieerde het aantal scholen per REC van 2 tot 21 scholen. Het is goed voorstelbaar dat de omvang van het werkveld de ervaringen van de CvI's in 2002/2003 heeft beïnvloed. Daarom is de CvI's om een schatting van de omvang van hun werkveld gevraagd. Daarbij gold het aantal leerlingen (inclusief de ambulant begeleide leerlingen) als meeteenheid. Kader 3.5 geeft een overzicht van de antwoorden.

Kader 3.5
Omvang van de werkvelden van de CvI's (n = 32)

Aantal (ambulant) begeleide leerlingen	Aantal CvI's
minder dan 1000	18%
1000 – 2000	47%
2000 – 3000	13%
meer dan 3000	13%
onbekend	9%
totaal	100%

Kader 3.5 laat zien dat de omvang van de REC's een grote spreiding vertoont. Ongeveer 20% van de REC's telt minder dan 1000 leerlingen, ongeveer 25% telt meer dan 2000 leerlingen.

4. Positie van de CvI binnen het REC

4.1 REC-nabij en op-afstand-van-het-REC

In de discussie over de operationalisering van de 'onafhankelijkheid' van de CvI's worden diverse (polaire) begrippen gehanteerd:
- 'inbesteden' versus 'uitbesteden' (Wegbereiders, 2002a);
- 'intern organiseren' versus 'extern organiseren' (Evers, 2003) en
- 'REC-nabij-georganiseerd' versus 'op-afstand-georganiseerd' (Evers, 2003).

De termen 'inbesteden', 'intern organiseren' en 'REC-nabij-georganiseerd' verwijzen veelal naar situaties waarbij de CvI-leden (al of niet vanuit een benoeming bij één van de scholen van het REC) direct onder het bestuur van het REC zijn aangesteld. De termen 'uitbesteden', 'extern organiseren' en 'op-afstand-georganiseerd' verwijzen naar constructies waarbij de CvI-leden (al of niet via detachering) van buiten zijn ingehuurd of naar situaties waarbij het werk van de CvI volledig is uitbesteed aan een externe organisatie (Wegbereiders, 2002a). In de praktijk zijn er tal van mengvormen tussen 'inbesteden' en 'uitbesteden'. Kader 4.1 geeft een ruwe indicatie van de wijze waarop de leden van de CvI's zijn gerekruteerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen het afzonderlijk werven van de leden (wat doorgaans het geval is bij 'inbesteden') en het inschakelen van een externe organisatie (een vorm van 'uitbesteden').

Kader 4.1
Wijze van rekrutering van de leden van de CvI (n = 32)

REC heeft voorzitter en leden afzonderlijk geworven	59%
REC huurt CvI-leden van externe organisatie	41%
Totaal	100%

Meer dan de helft van de REC's heeft de voorzitter en de leden van de CvI's afzonderlijk geworven. Iets minder dan de helft heeft de leden via externe organisaties betrokken. Daarbij gaat het o.a. om schoolbegeleidingsdiensten, pedologische instituten, opleidingen en op commerciële basis opererende adviesbureaus.

De positie van de CvI ten opzichte van het REC wordt uiteraard niet alleen door de wijze van rekrutering (en aanstelling) van de leden bepaald. Sommige CvI's vervullen een zeer actieve rol binnen de toeleiding naar de CvI (Wegbereiders, 2002b), bij andere CvI's blijven de werkzaamheden beperkt tot het uitoefenen van de z.g. slagboom-functie. Weer andere nemen een tussenpositie in. Teneinde wat meer zicht te krijgen op de positie van de CvI's binnen het spectrum tussen 'zeer actief op het gebied van de toeleiding naar de CvI' en 'uitsluitend gericht op de slagboom-functie' zijn hierover een aantal vragen gesteld (zie bijlage B, items 2 tot en met 6). Deze betroffen:
- het overleg tussen CvI en CvO's over procedures;
- het overleg tussen CvI en CvO's over diagnostische informatie;
- de bijdrage van de CvI aan het bieden van voorlichting over diagnostische informatie;

- de rol van de CvI bij het completeren van dossiers en
- de betrokkenheid van de CvI bij het voortraject.

De kaders 4.2 tot en met 4.6 geven een overzicht van de door de CvI's verstrekte antwoorden.

Kader 4.2 **Overleg tussen CvI en CvO's over procedures (n = 32)**	
CvI en CvO's plegen regelmatig overleg over stroomlijnen van procedures	62%
CvI en CvO's plegen hooguit incidenteel overleg over stroomlijnen van procedures	38%
totaal	100%

Tweederde van de CvI's pleegde in 2002/2003 regelmatig overleg met de CvO's van de betrokken scholen voor speciaal onderwijs over het stroomlijnen van procedures betreffende de toelating tot het speciaal onderwijs. Bij éénderde van de CvI's vond dit overleg niet of nauwelijks plaats.

Kader 4.3 **Overleg tussen CvI en CvO's over diagnostische informatie (n = 32)**	
CvI en CvO's plegen regelmatig overleg over diagnostische informatie	56%
CvI en CvO's plegen hooguit incidenteel overleg over diagnostische informatie	41%
Totaal	100%

Ruim de helft van de CvI's voerden regelmatig overleg met de CvO's over de voor de bepaling van de toelaatbaarheid relevante diagnostische informatie. Bij iets minder dan de helft van de CvI's vond dit overleg niet of nauwelijks plaats.

Kader 4.4 (n = 32) **Voorlichting over diagnostische informatie**	
CvI vervult actieve rol bij voorlichting over noodzakelijke informatie	72%
CvI heeft hooguit incidenteel bemoeienis bij voorlichting	28%
totaal	100%

Bijna driekwart van de CvI's vervulde een actieve rol bij de voorlichting over de voor de toelating tot het speciaal onderwijs noodzakelijke informatie. Ongeveer een kwart van de CvI's was niet of nauwelijks bij deze voorlichting betrokken.

Kader 4.5 **Completering van dossiers (n = 32)**	
CvI vervult actieve rol bij completering van onvolledige dossiers	53%
CvI behandelt uitsluitend complete dossiers	47%
totaal	100%

Iets meer dan de helft van de CvI's was actief op het terrein van het completeren van onvolledige dossiers. Iets minder dan de helft van de CvI's nam uitsluitend complete dossiers in behandeling.

Kader 4.6 **Betrokkenheid van CvI bij voortraject (de weg van aanmeldpunt naar CvI) (n = 32)**	
CvI was betrokken bij discussie over vormgeving voortraject	66%
CvI was nauwelijks betrokken bij discussie over voortraject	34%
totaal	100%

Ongeveer tweederde van de CvI's was betrokken bij de vormgeving van het z.g. voortraject: de weg van aanmeldpunt naar CvI. Bij éénderde van de CvI's was dit niet het geval.

Kader 4.7 geeft een geïntegreerd beeld van de in kader 4.2 tot en met kader 4.6 weergegeven reacties. Met het oog op de samenstelling van dit kader zijn de antwoorden op de items 4.2 tot en met 4.6 'gekwantificeerd':

- 1 punt voor een 'actief' antwoord (zoals regelmatig overleg, actieve rol bij completering van onvolledige dossiers, betrokken bij de discussie over de vormgeving) en
- 0 punt voor een 'passief' antwoord (zoals nauwelijks of slechts incidenteel overleg, uitsluitend complete dossiers, niet of nauwelijks betrokken bij de discussie over de vormgeving).

Dit leidt tot een maximale score van 5 punten: de score van CvI's die op een breed front bij de ontwikkeling van de nieuwe werkwijze bij de toelating tot het speciaal onderwijs waren betrokken. De minimale score is 0 punten: de score van REC's die zich beperkt hebben tot het uitoefenen van de slagboomfunctie. De opstelling van REC's met een totaal-score van 4 of 5 punten wordt actief betrokken bij toeleiding genoemd, die van REC's met een totaal-score van 2 of 3 punten beperkt betrokken bij toeleiding en die van REC's met 0 of 1 punt uitsluitend gericht op de slagboom-functie. Daarmee wordt niets gezegd over de kwaliteit van het werk dat door de betrokken CvI's wordt verricht: het gaat slechts om de aard van de rol die de CvI binnen het toelatings- en indicatiestellingsproces vervult.

Kader 4.7 **Aard van de rol van de CvI (n = 32)**	
actief betrokken bij toeleiding	47%
beperkt betrokken bij toeleiding	38%
uitsluitend gericht op de slagboom-functie	15%
totaal	100%

Kader 4.7 laat zien dat bijna de helft van de CvI's actief bij de toeleiding was betrokken. (Bij cluster 2 25%, bij cluster 3 67% en bij cluster 4 31%). Een klein deel van de CvI's hield zich uitsluitend met de slagboomfunctie bezig.

4.2 Plaats binnen de aanmeldingsprocedure

In 2002/2003 was de positie van de CvI nog niet wettelijk geregeld: formeel lag de besluitvorming over de toelaatbaarheid tot het speciaal onderwijs of de ambulante begeleiding nog in handen van de CvO's van de betrokken scholen voor speciaal onderwijs. Dat bood de REC's en de scholen brede marges bij de organisatie van de aanmelding van leerlingen. In een aantal REC's bleven de betrokken scholen het enige adres waar leerlingen voor speciaal onderwijs of ambulante begeleiding konden worden aangemeld. In andere REC's werden de ouders naar speciaal voor de aanmelding gevormde loketten verwezen. In weer andere REC's hechtte men er aan om de betrokkenen al vast te laten wennen aan de toekomstige werkwijze: in deze REC's werd de ouders verzocht hun kind rechtstreeks bij de CvI aan te melden. Soms gebeurde het nog anders. Kader 4.8 biedt een overzicht van de spreiding van de verschillende werkwijzen.

Kader 4.8 **Aanmeldpunten in 2002/2003 (n = 32)**	
betrokken school voor speciaal onderwijs	59%
speciaal gevormd loket	25%
CvI	3%
anders	13%
totaal	100%

Bij meer dan de helft van de REC's fungeerden de betrokken scholen als aanmeldpunt. Een kwart van de REC's werkte met speciaal voor de aanmelding gevormde loketten. Een achtste deel van de REC's werkte met een combinatie van de in kader 4.8 vermelde mogelijkheden.

Van de REC's wordt verwacht dat zij de ouders ondersteunen bij de aanmelding voor het speciaal onderwijs of de leerlinggebonden financiering. Deze ondersteuning heeft in 2002/2003 op verschillende wijze gestalte gekregen. Kader 4.9 laat zien hoe een en ander werd gerealiseerd.

Kader 4.9 **Ondersteuning van de ouders bij aanmelding (n = 32)**	
ondersteuning door de CvI	6%
ondersteuning door een medewerker van een REC-school	59%
ondersteuning door een daartoe door het REC aangewezen persoon	19%
anders	16%
totaal	100%

Bij meer dan de helft van de REC's kregen de ouders ondersteuning van een medewerker van één bij het REC betrokken scholen. Een aantal REC's werkte met een combinatie van de in kader 4.9 vermelde mogelijkheden.

De CvI's is ook gevraagd naar de mate van tevredenheid over de vormgeving van het voortraject: de weg van het aanmeldpunt naar de CvI. Kader 4.10 geeft een overzicht van de antwoorden.

Kader 4.10 **Mate van tevredenheid van de CvI's met het voortraject (n = 32)**	
(redelijk) tevreden over de vormgeving van het voortraject	44%
voortraject functioneert nog niet naar tevredenheid	56%
totaal	100%

Kader 4.10 laat zien dat meer dan de helft van de CvI's van mening is dat het z.g. voortraject (nog) niet naar tevredenheid functioneert. Dat is uiteraard weinig verwonderlijk. Bij het merendeel van de REC's verkeerde de organisatie van het voortraject in 2002/2003 nog in de try-out-fase.

4.3 Contacten met PCL's, RVC's en ander CvI's binnen de regio

Tot in het midden van de jaren negentig hadden alle scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs eenzelfde soort toegangspoort: de aan de school verbonden CvO. Deze uniformiteit is met de verdeling van het (voortgezet) speciaal onderwijs over drie verschillende wetten (Wet op het Primair Onderwijs, Wet op het Voortgezet Onderwijs en Wet op de Expertisecentra) verdwenen. Elk van deze drie wetten kent een eigen regeling voor de toelating tot de speciale onderwijszorg die door de betrokken wet wordt geregeld (Van Rijswijk & Sikkema, 2001). Het naast elkaar bestaan van deze drie toegangspoorten met elk hun eigen toegangsregelingen vereist van de betrokken poortwachters dat zij goed op de hoogte zijn van elkaars procedures en criteria. Het maakt het ook gewenst dat er binnen de regio duidelijke afspraken worden gemaakt over het op elkaar afstemmen van de activiteiten van de CvI's van het speciaal onderwijs, de Permanente Commissies Leerlingenzorg (PCL's) van het primair onderwijs en de Regionale Verwijzingscommissies (RVC's) van het voortgezet onderwijs. Het is duidelijk dat de totstandkoming van dergelijke afspraken tijd vergt. Dat geldt in ieder geval voor de REC's die een (zeer) uitgebreide regio bestrijken, zoals dat bij de REC's van cluster 2 doorgaans het geval is.

Bij het overleg over het op elkaar afstemmen van het werk van de CvI's van de REC's en dat van de PCL's van de WSNS-samenwerkingsverbanden kan onderscheid worden gemaakt tussen de betrokkenheid van het REC-management en die van de CvI. Soms zal het overleg van het REC met de PCL's vooral door het REC-management worden gevoerd. In andere gevallen zal het voortouw in handen van de CvI liggen. Het is ook mogelijk dat REC-management en CvI in gelijke mate bij het overleg zijn betrokken. De kaders 4.11 en 4.12 geven een beeld van de wijze waarop een en ander in 2002/2003 plaatsvond.

Kader 4.11
Contacten van het REC met de PCL's (n =32)

niet of nauwelijks contact	16%
incidenteel contact	50%
duidelijke afspraken	22%
onbekend	12%
totaal	100%

Kader 4.12
Betrokkenheid van de CvI bij het overleg met de PCL's

niet of nauwelijks betrokken	63%
zijdelings betrokken	25%
nauw betrokken	12%
totaal	100%

Kader 4.11 laat zien dat minder dan een kwart van de REC's duidelijke afspraken met de PCL's van de WSNS-samenwerkingsverbanden heeft gemaakt. Daaruit blijkt dat de samenwerking van de REC's en de PCL's in 2002/2003 in veel gevallen geen hoge prioriteit heeft gekregen. Dat is geen verrassing. De meeste REC's hadden de handen vol aan het opstarten van de activiteiten van de CvI's. Daarnaast speelden ook de grote verschillen in de omvang van de werkgebieden van de REC's en die van de WSNS-samenwerkingsverbanden een belangrijke rol. Een aantal REC's (met name in cluster 2) heeft met meer dan 50 PCL's van doen. In zo'n geval is het maken van duidelijke afspraken op basis van bilateraal overleg een schier onmogelijke opgave. Over het algemeen hebben de CvI's bij het overleg van de REC's met de PCL's geen belangrijke rol gespeeld. Minder dan 15% van de CvI's was nauw bij dit overleg betrokken.

Elke CvI is gevraagd welk knelpunt in de samenwerking met de PCL's zij als het meest belangrijk heeft ervaren. Kader 4.13 biedt een overzicht van de antwoorden die twee of meer keer werden genoemd. Daarbij past wel de kanttekening dat ongeveer 40% van de CvI's nog onvoldoende contacten had gehad om een concreet knelpunt te kunnen vermelden.

Kader 4.13
Knelpunten in de samenwerking van de CvI's met de PCL's

- het grote aantal PCL's
- onvoldoende communicatie tussen CvI en PCL
- onduidelijkheid over de vraag wie voor welke diagnostische informatie verantwoordelijk is
- onbekendheid van de PCL's met de procedures en de criteria die gelden voor de toelating tot het speciaal onderwijs

De kaders 4.11, 4.12 en 4.13 laten zien dat de samenwerking tussen de CvI's en de PCL's (om welke reden dan ook) nog niet optimaal is. Te verwachten valt dat deze

samenwerking in het cursusjaar 2003/2004 de nodige verbetering zal ondergaan. Dat neemt niet weg dat een en ander nauwlettend in het oog moet worden gehouden.

Net zoals bij het overleg over het op elkaar afstemmen van het werk van de CvI's en dat van de PCL's van de WSNS-samenwerkingsverbanden kan ook bij het overleg van de CvI's met de RVC's van het voortgezet onderwijs onderscheid worden gemaakt tussen de betrokkenheid van het REC-management en die van de CvI. Ook hier zal het overleg van het REC met de RVC's soms vooral door het REC-management worden gevoerd, soms vooral door de CvI en soms door beide gremia. De kaders 4.14 en 4.15 geven een beeld van de wijze waarop dit overleg in 2002/2003 vorm kreeg.

Kader 4.14
Contacten van het REC met de RVC's van het voortgezet onderwijs (n = 32)

niet of nauwelijks contact	44%
incidenteel contact	47%
duidelijke afspraken	3%
onbekend	6%
totaal	100%

Kader 4.15
Betrokkenheid van de CvI's bij het overleg met de RVC's (n = 32)

niet of nauwelijks betrokken	72%
zijdelings betrokken	22%
nauw betrokken	6%
totaal	100%

De kaders 4.14 en 4.15 maken duidelijk dat de samenwerking van de REC's en de CvI's met de RVC's van het voortgezet onderwijs nog minder aandacht heeft gekregen dan die

met de PCL's. Hiervoor gelden (in versterkte mate) dezelfde verklaringen als voor het ontbreken van intensieve samenwerking tussende CvI's en de PCL's. Ook hier waren de CvI's slechts marginaal bij het overleg betrokken. Kader 4.16 vermeldt de door de CvI's vermelde knelpunten. Ook hier gaat het alleen om knelpunten die twee of meer keer werden genoemd. Bijna de helft van de CvI's had nog onvoldoende ervaring met de RVC's om een concreet knelpunt te kunnen formuleren. De reacties van de CvI's die wel ervaring hadden laten zien dat de taakverdeling tussen de reguliere zorgstructuur van het onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs de komende periode intensieve aandacht behoeft.

Kader 4.16
Knelpunten in de samenwerking van de CvI's met de RVC's van het voortgezet onderwijs

- onvoldoende communicatie tussen CvI en RVC's
- onduidelijkheid over de vraag wie voor welke diagnostische informatie verantwoordelijk is
- onbekendheid van de RVC's met de procedures en de criteria die gelden voor de toelating tot het voortgezet speciaal onderwijs
- overlap in criteria VSO-ZMLK en praktijkonderwijs
- overlap in criteria tussen LWOO en cluster 4
- door onvoldoende afstemming van criteria tussen LWOO, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs dreigen kinderen tussen wal en het schip te vallen

Bij het op elkaar afstemmen van de werkzaamheden van de verschillende commissies die zich bezig houden met het beoordelen van de toelaatbaarheid tot verschillende soorten speciale onderwijszorg dienen de CvI's niet alleen aandacht te besteden aan de samenwerking met de PCL's van het primair onderwijs en de RVC's van het voortgezet onderwijs, maar ook aan die met de CvI's van andere clusters speciaal onderwijs binnen de regio. Dit niet alleen in verband met het feit dat sommige kinderen voor meer dan één soort speciaal onderwijs in aanmerking komen (Van der Hoeven & Van Rijswijk, in voorbereiding), maar ook met het oog op kinderen van wie de problemen zich op het grensvlak van twee of meer clusters bevinden. Te denken valt aan kinderen met problemen binnen het autistisch spectrum, aan kinderen met gedragsstoornissen in combinatie met beperkte cognitieve mogelijkheden, aan langdurig zieke kinderen met ernstige gedragsstoornissen en andere combinaties. Bij deze clusteroverstijgende contacten met andere CvI's binnen de regio kan, net zo als bij de contacten met PCL's en RVC's, onderscheid worden gemaakt tussen de betrokkenheid van het REC-management en die van de CvI. Ook hier zal het overleg soms door het REC-management, soms door de CvI en soms door beide worden gevoerd. De kaders 4.17 en 4.18 geven een beeld van de wijze waarop dit overleg in 2002/2003 vorm kreeg.

Kader 4.17 **Clusteroverstijgende contacten van het REC met andere CvI's binnen de regio (n = 32)**	
niet of nauwelijks contact	38%
incidenteel contact	44%
duidelijke afspraken	18%
totaal	100%

Kader 4.18 **Betrokkenheid van de CvI bij het overleg met andere CvI's binnen de regio (n = 32)**	
niet of nauwelijks betrokken	60%
incidenteel betrokken	22%
nauw betrokken	18%
totaal	100%

Ook hier geldt dat nog slechts een klein deel van de REC's duidelijke afspraken heeft gemaakt. Bij de minder dan 20% van de REC's waar dit wel het geval was waren de CvI's daar nauw bij betrokken. Net zo als bij de samenwerking met de PCL's en die met de RVC's is de CvI's ook hier weer gevraagd welk knelpunt in de clusteroverstijgende samenwerking met andere CvI's in de regio als het belangrijkst werd ervaren. Deze vraag leidde bij ongeveer de helft van de CvI's tot een min of meer concreet antwoord. De andere helft van de CvI's had nog onvoldoende ervaring of had (nog) geen knelpunten ervaren. Kader 4.19 geeft een samenvatting van de genoemde knelpunten.

Kader 4.19
Knelpunten in de samenwerking met andere CvI's binnen de regio

- CvI's zijn vooralsnog vooral op het eigen werk gericht
- afwezigheid van een centraal (clusteroverstijgend) loket
- onvoldoende duidelijkheid ten aanzien van leerlingen die voor meer dan één cluster in aanmerking komen
- het risico bestaat dat leerlingen van de ene naar de andere CvI worden geschoven
- overleg wordt vaak belemmerd door agenda-problemen doordat veel CvI-leden verschillende functies vervullen

Ook hier geldt dat de meeste CvI's nog onvoldoende ervaring hebben om eventuele problemen op het terrein van de samenwerking met andere CvI's duidelijk in kaart te brengen. Het verdient aanbeveling dit onderwerp bij de evaluatie van de ervaringen van de CvI's in het schooljaar 2003/2004 opnieuw aan de orde te stellen.

5. Organisatie van de werkzaamheden

5.1 Rol van de secretaris

De kennismakingsgesprekken van de TCAI met de CvI's hebben geleerd dat bij de meeste CvI's de secretaris een cruciale rol vervult. Sommige CvI's werken zelfs met meer dan één secretaris. Tijdens deze gesprekken bleek ook dat de positie van de secretaris van de CvI van CvI tot CvI kan verschillen. Daarbij gaat het, in grote lijnen, om de in kader 5.1 geschetste varianten.

Kader 5.1
Soorten CvI-secretarissen

Oriëntatie	Secretaris met stemrecht (lid van CvI)	Ambtelijk secretaris (geen stemrecht, geen lid van CvI)
vooral organisatorisch gericht	A	D
vooral inhoudelijk gericht	B	E
organisatorisch en inhoudelijk	C	F

Op het eerste gezicht zou men verwachten dat er binnen de in kader 5.1 weergegeven matrix voor elke CvI wel een passende cel zal zijn. Dit blijkt niet het geval. Voorbeelden zijn:

- een CvI waarbij sprake is van twee secretarissen: één met en één zonder stemrecht;
- een CvI waarbij de ambtelijk secretaris (zonder stemrecht) tegelijkertijd als lid-gedragswetenschapper wel stemrecht heeft;
- een CvI waarbij de functie van inhoudelijk gericht voorzitter (met stemrecht) en die van organisatorisch gericht ambtelijk secretaris (zonder stemrecht) in één hand ligt.

De aanwezigheid van dit soort varianten maakt het uiterst lastig om de positie van de CvI-secretarissen exact in beeld te brengen. Er kan echter wel enig zicht worden geboden. Dat gebeurt in de kaders 5.2 en 5.3. Kader 5.2 belicht de positie van de reguliere secretarissen (de secretarissen met stemrecht). Kader 5.3 die van de ambtelijk secretarissen (zonder stemrecht).

Kader 5.2 **Positie van de secretaris van de CvI (secretaris met stemrecht) (n = 32)**	
CvI werkt uitsluitend met ambtelijk secretaris	63%
secretaris richt zich vooral op organisatorisch-administratieve aspecten	0%
secretaris richt zich vooral op inhoudelijke aspecten	3%
secretaris richt zich zowel op organisatorische als op inhoudelijke aspecten	34%
totaal	100%

Kader 5.3 **Positie van de ambtelijk secretaris van de CvI (secretaris zonder stemrecht) (n = 32)**	
CvI werkt niet met ambtelijk secretaris	34%
ambtelijk secretaris richt zich vooral op organisatorisch-administratieve aspecten	9%
ambtelijk secretaris richt zich vooral op inhoudelijke aspecten	3%
ambtelijk secretaris richt zich zowel op organisatorische als op inhoudelijke aspecten	54%
totaal	100%

Bij ongeveer tweederde van de CvI's heeft de secretaris geen stemrecht (zie kader 5.2). Deze CvI's kennen uitsluitend een ambtelijk secretaris. Bij één derde van de CvI's heeft de secretaris wel stemrecht. In dat geval houdt de secretaris zich vrijwel altijd zowel met organisatorische als met inhoudelijke aspecten bezig. Kader 5.3 laat zien dat ook de

ambtelijke secretarissen, net zoals hun collega's met stemrecht, zich doorgaans zowel met organisatorische als met inhoudelijke zaken bezig houden. Ongeveer 10% van de secretarissen richt zich vooral op de organisatorisch-administratieve aspecten van het werk van de CvI's.

5.2 Eenvoudige en complexe beslissingen

Bij de discussie over de ontwikkeling van de vormgeving van de werkwijze van de CvI's is al vrij vroeg onderscheid gemaakt tussen 'eenvoudige' en 'complexe' aanmeldingen (Hover & Harperink, 1997). Daarbij is regelmatig de z.g. 80-20-regel genoemd: de op praktijkervaring gebaseerde verwachting dat bij ongeveer 80% van de aanmeldingen sprake is van een 'eenvoudige beslissing' en bij ongeveer 20% van de aanmeldingen van een 'complexe beslissing'. In het voetspoor van deze 80-20-regel heeft de Werkgroep Implementatie Indicatiestelling geadviseerd bij de behandeling van de dossiers van de bij de CvI aangemelde leerlingen duidelijk onderscheid te maken tussen 'eenvoudige' en 'complexe' beslissingen: 'eenvoudige' beslissingen behoeven een andere aanpak dan 'complexe' beslissingen (Wegbereiders, 2002a). Het is interessant om na te gaan in hoeverre de CvI's deze raad hebben opgevolgd. Kaders 5.4 geeft het antwoord.

Kader 5.4
Onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen voorafgaand aan het overleg van de CvI (n = 32)

CvI maakt (vooraf) onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen	82%
CvI maakt (vooraf) geen onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen	18%
totaal	100%

Het overgrote deel van de CvI's (ongeveer 80%) maakt inderdaad (vooraf) onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen. Dat onderscheid wordt doorgaans door de secretaris of door de voorzitter en de secretaris gemaakt. Ongeveer 20% van de CvI's maakt geen onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen.

5.3 Besluitvorming en berichtgeving

Het protocol bestaat uit zeven delen. Deel 1 bevat de persoonsgegevens, deel 2 de reden van aanmelding, deel 3 een inventarisatie van de beschikbare onderzoeken, deel 4 een overzicht van de stoornissen en beperkingen, deel 5 informatie over de problematiek in de onderwijsparticipatie, deel 6 een oordeel over de mogelijkheden van de reguliere zorgstructuur en deel 7 de oordeelsvorming. Er zijn CvI's waarbij op het moment dat de bespreking van een aangemelde leerling start nog vrijwel niets van het protocol (Van Rijswijk, Van As, Bruins, De Greef & Sikkema, 2002) is ingevuld. Bij ongeveer tweederde van de CvI's is het protocol bij de start van het overleg echter al (bijna) volledig ingevuld. Zie kader 5.5.

Kader 5.5
Mate van invulling van het protocol bij de start van de bespreking van een aanmelding (n = 32)

protocol is niet of nauwelijks ingevuld	6%
eerste twee delen zijn doorgaans al ingevuld	9%
eerste drie delen zijn doorgaans al ingevuld	12%
eerste zes delen zijn doorgaans al ingevuld	32%
alle zeven delen zijn doorgaans al ingevuld	35%
totaal	100%

Met het oog op een efficiënte besteding van de beschikbare tijd van de CvI-leden kan het zinvol zijn om bij de CvI-besprekingen gebruik te maken van z.g. pré-adviezen: concept-adviezen die voorafgaand aan de bespreking door één of meer leden of medewerkers van de CvI zijn opgesteld. Er zijn echter ook CvI's die wat huiverig staan ten opzichte van het werken met pré-adviezen. Dit o.a. uit vrees dat deze pré-adviezen een te zwaar stempel op de gedachteontwikkeling en de besluitvorming van de CvI zullen drukken. Kader 5.6 biedt een overzicht van de mate waarin de CvI's in 2002/2003 van pré-adviezen gebruik hebben gemaakt. Kader 5.7 laat zien door wie de pré-adviezen doorgaans opgesteld werden.

Kader 5.6 **Mate waarin met pré-adviezen wordt gewerkt (n = 32)**	
CvI werkt zelden of nooit met pré-adviezen	6%
CvI werkt alleen bij eenvoudige beslissingen met pré-adviezen	25%
CvI werkt vrijwel altijd met pré-adviezen	66%
onbekend	3%
totaal	100%

Ongeveer tweederde van de CvI's werkt altijd met pré-adviezen. Een kwart doet dat alleen bij eenvoudige beslissingen. Er zijn slechts enkele CvI's werken die niet met pré-adviezen werken. Deze pré-adviezen worden bij ruim tweederde van de CvI's door de voorzitter en/of de secretaris opgesteld. Zie kader 5.7.

Kader 5.7 **Opstellers van pré-adviezen (n = 32)**	
CvI werkt zelden of nooit met pré-adviezen	6%
doorgaans de voorzitter	3%
doorgaans de (ambtelijk) secretaris	54%
doorgaans de voorzitter en de (ambtelijk) secretaris	16%
doorgaans één of meer van de andere CvI-leden	9%
anders	3%
onbekend	9%
totaal	100%

Kader 5.8 biedt een overzicht van de wijze waarop in 2002/2003 de besluitvorming doorgaans plaatsvond. Dat blijkt bij het overgrote deel van de CvI's op basis van consensus te zijn.

Kader 5.8 **Wijze waarop binnen de CvI's in 2002/2003 de besluitvorming plaatsvond (n = 32)**	
op basis van meerderheid van stemmen	15%
op basis van consensus	79%
anders	6%
totaal	100%

In 2002/2003 waren taak en functie van de CvI's nog niet wettelijk geregeld. Dat betekende dat de REC's en de CvI's zelf mochten beslissen wie door de CvI over het resultaat van haar besluitvorming geïnformeerd zou worden. Daarbij was het wel de uitdrukkelijke bedoeling dat de CvI, wanneer de ouders daarmee instemden, de CvO en de TCAI over haar bevindingen rapporteerde. Kader 5.9 laat zien wie in 2002/2003 door de CvI over haar bevindingen gerapporteerd werden.

Kader 5.9 **Berichtgeving in 2002/2003 (n = 32)**	
CvI informeerde betrokken CvO en TCAI	50%
CvI informeerde betrokken CvO, TCAI en ouders	29%
CvI informeerde betrokken CvO, TCAI, ouders en REC-management	6%
CvI informeerde betrokken CvO, TCAI en REC-management	6%
anders	6%
onbekend	3%
totaal	100%

De helft van de CvI's handelde conform de bedoeling. Ruim een kwart deed nog meer: zij informeerde naast de CvO en de TCAI ook de ouders.

6. Criteria en protocol

6.1 Criteria

De ontwikkeling van de in de Vijfde Faciliteringsregeling regionale expertisecentra i.o. vastgelegde criteria heeft geruime tijd in beslag genomen (Hover & Harperink, 1997, 1998a en 1998b; Van Rijswijk & De Greef, 2001; TCAI, 2001a en 2001b). Deze criteria spelen een cruciale rol in het indicatiestellingsproces: zij vormen de meetlat waarmee de CvI's bepalen of een kind wel of niet in aanmerking komt voor speciaal onderwijs of ambulante begeleiding. Het is dan ook interessant om te zien hoe de CvI's over deze criteria oordelen. Kader 6.1 biedt een globaal overzicht van de opvattingen van de CvI's over de in 2002/2003 gebruikte criteria.

Kader 6.1
Opvattingen van de CvI's over de in 2002/2003 gehanteerde criteria (n = 32)

criteria zijn aanvaardbaar	3%
criteria zijn aanvaardbaar, maar behoeven nog wel verbetering	66%
criteria dienen zo spoedig mogelijk herzien te worden	28%
onbekend	3%
totaal	100%

Tweederde van de CvI's acht de criteria aanvaardbaar, maar is wel van mening dat zij nog wel verbetering behoeven. Ruim een kwart van de CvI's is wat minder mild: deze CvI's zijn van mening dat de criteria zo spoedig mogelijk herziening behoeven. In deze groep zijn de CvI's van cluster 4 opvallend sterk vertegenwoordigd: bijna 40% van dit cluster wil de criteria op korte termijn herzien.

De CvI's zijn niet alleen om een algemeen oordeel verzocht. Zij zijn ook gevraagd expliciet te vermelden welke twee criteria zij het meest omstreden achten. Kader 6.2 laat zien welke criteria door minstens twee van de CvI's van cluster 2 tot de meest omstreden criteria werden gerekend. Kader 6.3 doet dat voor de CvI's van cluster 3 en kader 6.4 voor die van cluster 4.

Kader 6.2
Criteria die door minstens twee CvI's van cluster 2 tot de meest omstreden criteria worden gerekend
(n = 4)

Korte omschrijving van het criterium	Aantal keren genoemd
criterium betreffende de ernst van de spraak-taalstoornis	4 x
(on)toereikendheid van de reguliere zorgstructuur	2 x

Kader 6.2 laat zien dat alle CvI's van cluster 2 het criterium betreffende de ernst van de spraak-taalstoornis tot de meest omstreden criteria rekenen. De helft van de CvI's van cluster 2 acht ook het criterium betreffende de (on)toereikendheid van de reguliere zorgstructuur omstreden.

Kader 6.3
Criteria die door minstens twee CvI's van cluster 3 tot de meest omstreden criteria worden gerekend
(n = 15)

Korte omschrijving van het criterium	Aantal keren genoemd
criterium betreffende de ernst van de onderwijsbeperking (aantonen van leerachterstanden en/of afhankelijkheid van derden)	9 x
aanwezigheid van (bijkomende stoornis) conform de ICF, DSM-IV of ICD-10	5 x
criterium van de sociale redzaamheid	4 x
criterium van het intelligentiequotiënt (m.n. het probleem van de grenswaarden)	4 x

Het is duidelijk dat de CvI's van cluster 3 het criterium betreffende de ernst van de onderwijsbeperking als het meest omstreden percipiëren. Dit criterium wordt door 60%

van de CvI's genoemd. De precieze aard van de problemen die dit criterium met zich meebrengt is vooralsnog niet duidelijk. Nader onderzoek lijkt gewenst. De drie andere in kader 6.3 vermelde criteria worden door ongeveer 30% van de CvI's van cluster 3 genoemd.

Kader 6.4
Criteria die door minstens twee CvI's van cluster 4 tot de meest omstreden criteria worden gerekend
(n = 13)

Korte omschrijving van het criterium	Aantal keren genoemd
DSM-IV-classificatie	6 x
het criterium van de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening	6 x
het criterium van de onderwijsbeperking	4 x

Binnen cluster 4 zijn er twee criteria die duidelijk als het meest problematisch naar voren komen: het z.g. DSM-IV-criterium en het criterium van de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening. Beide criteria worden door bijna 50% van de CvI's genoemd. Ook veel genoemd is het criterium van de onderwijsbeperking. Dit criterium wordt door ongeveer 30% van de CvI's tot de twee meest omstreden criteria gerekend.

Binnen de criteria die bij de bepaling van de toelaatbaarheid een rol spelen kan onderscheid worden gemaakt tussen:
- criteria betreffende stoornissen en beperkingen;
- criteria betreffende de beperking van de onderwijsparticipatie en
- criteria betreffende de mogelijkheden van adequate ondersteuning vanuit de zorgstructuur van het regulier onderwijs en/of vanuit de zorgsector.

Kader 6.5 geeft een overzicht van de verdeling van de meest omstreden criteria over deze drie soorten criteria. Daarbij gaat het uitsluitend om criteria die door minstens 25% van de betrokken CvI's tot de meest omstreden criteria werden gerekend. De eerste kolom verwijst naar de soort van het criterium. De tweede kolom bevat het betreffende criterium, het cluster waaraan het is gerelateerd en het percentage CvI's van het betrokken cluster dat het criterium als omstreden kwalificeerde. Kader 6.5 laat duidelijk zien dat de omstreden criteria vooral betrekking hebben op de aard en de ernst van de stoornis.

Kader 6.5
Overzicht van de meest omstreden criteria (toelichting in tekst)

soort criterium	cluster, criterium en percentage betrokken CvI's dat criterium omstreden acht
aard en ernst stoornis	cluster 2: - criterium betreffende de ernst van de spraak-taalstoornis (100%) cluster 3: - bijkomende stoornis conform de ICF, DSM-IV of ICD-10 (33%) - criterium van de sociale redzaamheid (27%) - het IQ en zijn grenswaarden (27%) cluster 4: - DSM-IV-classificatie (46%) - de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening (46%)
ernst onderwijsbeperking	- cluster 3: - aantonen van leerachterstanden en/of afhankelijkheid van derden (60%) cluster 4: - criterium van de onderwijsbeperking (31%)
toereikendheid reguliere zorg	cluster 2: - criterium betreffende de toereikendheid van de reguliere zorgstructuur (50%)

Sommige criteria kosten de CvO en de CvI relatief weinig tijd, andere brengen meer werk met zich mee. Kader 6.6 biedt een overzicht van de criteria die door de CvI's van cluster 2 tot de twee meest tijdrovende werden gerekend. Kader 6.7 biedt een zelfde overzicht van cluster 3 en kader 6.8 van cluster 4.

Kader 6.6
Criteria die door minstens twee CvI's van cluster 2 tot de meest tijdrovende criteria worden gerekend
(n = 4)

Korte omschrijving van het criterium	aantal keren genoemd
criterium betreffende de ernst van de spraak-taalstoornis	4 x
(on)toereikendheid van de reguliere zorgstructuur	2 x

Kader 6.6 laat zien dat de CvI's van cluster 2 op de vraag naar de meest tijdrovende criteria exact hetzelfde antwoord geven als op de vraag naar de meest omstreden criteria (zie kader 6.2). Dat is uiteraard weinig verrassend. Het is weliswaar niet noodzakelijk dat omstreden geachte criteria ook tijdrovend zijn, maar het ligt wel voor de hand.

Kader 6.7
Criteria die door minstens twee CvI's van cluster 3 tot de meest tijdrovende criteria worden gerekend
(n = 15)

Korte omschrijving van het criterium	aantal keren genoemd
aantonen van leerachterstanden en/of afhankelijkheid van derden	8 x
(on)toereikendheid van de reguliere zorgstructuur	4 x
sociale redzaamheid	2 x
IQ in de bandbreedte 60 -70	2 x
bijkomende stoornis conform de ICF, DSM-IV of ICD-10	2 x

Bij cluster 3 is de relatie tussen ‘omstreden’ en ‘tijdrovend’ minder éénduidig dan bij cluster 2. Dat neemt niet weg dat ook hier sprake is van een duidelijke samenhang. Meer dan 50% van de CvI’s van cluster 3 is van mening dat het criterium van de leerachterstand en/of de afhankelijkheid van derden tot de meest tijdrovende behoort. Ongeveer 25% van de CvI’s rekent het aantonen van de ontoereikendheid van de reguliere zorgstructuur tot de meest tijdrovende criteria.

Kader 6.8
Criteria die door minstens twee CvI’s van cluster 4 tot de meest tijdrovende criteria worden gerekend
(n = 13)

korte omschrijving van het criterium	Aantal keren genoemd
DSM-IV-classificatie	6 x
het criterium van de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening	4 x
integrale karakter van de gedragsproblemen	4 x
criterium van de onderwijsbeperking	4 x

Het criterium van de DSM-IV-classificatie wordt door bijna 50% van de CvI’s van cluster 4 als zeer tijdrovend beleefd. De overige drie in kader 6.8 worden door ongeveer 30% van de CvI’s van cluster 4 tot de tijdrovende gerekend.

Kader 6.9 geeft een overzicht van de verdeling van de meest tijdrovende criteria over de drie hiervoor onderscheiden soorten criteria. Daarbij gaat het, naar analogie van de bij kader 6.5 gevolgde werkwijze, weer uitsluitend om criteria die door minstens 25% van de betrokken CvI’s tot de meest tijdrovende criteria werden gerekend. De eerste kolom verwijst weer naar de soort van het criterium. De tweede kolom bevat het betreffende criterium, het cluster waaraan het is gerelateerd en het percentage CvI’s van het betrokken cluster dat het criterium als tijdrovend kwalificeerde. Kader 6.9 laat zien dat bij alle drie de onderscheiden criteria-soorten tijdrovende criteria worden genoemd.

Kader 6.9
Overzicht van de meest tijdrovende criteria (toelichting in tekst)

soort criterium	cluster, criterium en percentage betrokken CvI's dat criterium tijdrovend acht
aard en ernst stoornis	cluster 2: - criterium betreffende de ernst van de spraak-taalstoornis (100%) cluster 4: - DSM-IV-classificatie (46%) - de aanwezigheid van integrale problematiek (31%) - de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening (31%)
ernst onderwijsbeperking	cluster 3: - aantonen van leerachterstanden en/of afhankelijkheid van derden (53%) cluster 4: - criterium van de onderwijsbeperking (31%)
toereikendheid reguliere zorg	cluster 2: - criterium betreffende de toereikendheid van de reguliere zorgstructuur (50%) cluster 3: - criterium betreffende de toereikendheid van de reguliere zorgstructuur (27%)

6.2 Protocol

In de discussie over de in opdracht van de TCAI ontwikkelde protocollen dient duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen
- de door de Werkgroep Protocol samengestelde 'papieren' model-protocollen (Van Rijswijk, Van As, Bruins, De Greef & Sikkema, 2002a, 2002b en 2002c) en
- de 'digitale vertaling' van deze model-protocollen: de z.g. CVI-net-protocollen (Claessens & Janssen, 2002; Janssen & Solen, 2002; Steverink & Van Rijswijk, 2003).

Deze paragraaf (par. 6.2) bespreekt de wijze waarop de CvI's het in 2002/2003 gebruikte 'papieren' protocol hebben gewaardeerd. De volgende paragraaf (par. 6.3) behandelt de waardering van het CVI-net: de digitale vertaling van dit papieren protocol. Kader 6.10 geeft een indruk van de algemene waardering van het 'papieren' protocol.

Kader 6.10
Opvattingen van de CvI's over de opbouw van het in 2002/2003 gebruikte protocol (n = 32)

opbouw van het protocol is overzichtelijk	31%
opbouw van het protocol is redelijk overzichtelijk	44%
opbouw van het protocol is onoverzichtelijk	16%
onbekend	9%
totaal	100%

Driekwart van de CvI's noemt de opbouw van het protocol (redelijk) overzichtelijk. Een kleine minderheid van ongeveer 15% acht de opbouw niet overzichtelijk.

Kader 6.11 heeft betrekking op de waardering van de toelichting bij dit 'papieren' protocol: de teksten van de Werkgroep Protocol.

Kader 6.11
Opvattingen van de CvI's over de toelichting bij het in 2002/2003 gebruikte protocol (n = 32)

toelichting bij het protocol is helder	22%
toelichting bij het protocol is voldoende	63%
toelichting bij het protocol is onvoldoende	6%
onbekend	9%
totaal	100%

Het overgrote deel van de CvI's acht de toelichting bij het in 2002/2003 gebruikte protocol voldoende. Een zeer kleine minderheid van de CvI's acht de toelichting onvoldoende.

Het protocol van de Werkgroep Protocol omvat, zoals in paragraaf 5.3 reeds vermeld, zeven delen:
1. persoonsgegevens;
2. reden van aanmelding;
3. inventarisatie beschikbare informatie;
4. stoornissen en beperkingen;
5. beperking van de onderwijsparticipatie;
6. ontoereikendheid reguliere zorg en
7. oordeelsvorming en besluit.

Elke CvI is gevraagd welk van deze zeven onderdelen zij het lastigst vond. Deze vraag is (om onduidelijke redenen) door bijna een kwart van de CvI's niet beantwoord. Kader 6.12 biedt een overzicht van de onderdelen die door minstens drie CvI's 'het lastigst' werden genoemd. Het aantal keren dat deze drie onderdelen werden genoemd was vrijwel gelijk. Het is dus niet zo dat er één onderdeel als duidelijk het allerlastigst naar voren springt. Opvallend is dat de feitelijke oordeels- en besluitvorming niet of nauwelijks wordt genoemd.

Kader 6.12 **Onderdelen van het protocol die door minstens drie CvI's als het 'lastigst' werden genoemd**
Deel 4: stoornissen en beperkingen
Deel 5: beperking van de onderwijsparticipatie
Deel 6: ontoereikendheid van de reguliere zorg

6.3 Digitale protocol

Kader 6.13 geeft een beeld van de algemene waardering van het CVI-net: de digitale vertaling van de model-protocollen van de Werkgroep Protocol.

Kader 6.13
Opvattingen van de CvI's over de overzichtelijkheid van het CVI-net

het CVI-net is overzichtelijk	41%
het CVI-net is redelijk overzichtelijk	50%
het CVI-net is onoverzichtelijk	6%
onbekend	3%
totaal	100%

De overzichtelijkheid van het CVI-Net staat niet ter discussie. Ruim 90% van de CvI's noemt het CvI (redelijk) overzichtelijk.

Het CVI-net kent diverse soorten gebruikers:
- de leden van de CvI;
- functionarissen van z.g. aanmeldpunten (loketten waar ouders leerlingen voor de CvI kunnen aanmelden, te denken valt aan scholen voor speciaal onderwijs, commissies van onderzoek van scholen voor speciaal onderwijs of aan door het REC ingestelde loketten);
- aanmelders en diagnosten (in de regel in de zorgstructuur van het onderwijs of in de zorgsector werkzame functionarissen die relatief vaak leerlingen aanmelden).

Deze verschillende soorten gebruikers hebben binnen het CVI-net verschillende statussen. Een lid van de CvI kan van alle bij de betrokken CvI aangemelde leerlingen het dossier inzien. Een aanmelder kan alleen gegevens invoeren van de leerling die hij of zij aanmeldt. Het ligt voor de hand dat in het eerste jaar waarin het CVI-net beschikbaar was nog niet alle potentiële gebruikers er gebruik van hebben gemaakt. Kader 6.14 laat zien door wie het CVI-net wel is gebruikt.

Kader 6.14 **Gebruikers van het CVI-net (n = 32)**	
één of meer leden van de CvI	22%
één of meer leden van de CvI en één of meer z.g. aanmeldpunten	50%
één of meer leden van de CvI, één of meer z.g. aanmeldpunten en één of meer leveranciers van diagnostische informatie	22%
onbekend	6%
totaal	100%

Ruim 90% van de CvI's heeft het CVI-Net gebruikt. Bij bijna een kwart van de CvI's maakten ook leveranciers van diagnostische informatie van het CVI-Net gebruik.
Het feit dat iemand het CVI-net gebruikt wil nog niet zeggen dat hij het altijd gebruikt. Kader 6.15 geeft een overzicht van de mate waarin de CvI's het CVI-net hebben gebruikt.

Kader 6.15 **Mate van gebruik van het CVI-net (n = 32)**	
bij (vrijwel) alle aanmeldingen	72%
niet bij alle, maar wel bij meer dan de helft van de aanmeldingen	9%
slechts bij een bescheiden deel (minder dan de helft) van de aanmeldingen	9%
niet of nauwelijks (bij minder dan 10 van de aanmeldingen)	3%
onbekend	7%
totaal	100%

Meer dan 80% van de CvI's heeft regelmatig van het CVI-net gebruik gemaakt. Een klein aantal CvI's heeft het CVI-net slechts sporadisch gebruikt.

Het CVI-net bevat een aantal onderdelen. De belangrijkste daarvan zijn: het optiemenu, de statuspagina, het feitelijk protocol, het printen van het protocol en het genereren van brieven.
Elke CvI is gevraagd welk van deze onderdelen zij het lastigst vond. In antwoord op deze vraag werden 'het genereren van brieven' en 'het feitelijk protocol' verreweg het vaakst genoemd. Het is evident dat deze onderdelen verbetering behoeven.

Kader 6.16 geeft een indruk van de opvattingen van de CvI's over de voordelen van een digitaal protocol boven een papieren protocol. Uit dit kader blijkt dat ongeveer driekwart van de CvI's van mening is dat een digitaal protocol in beginsel duidelijk voordelen biedt boven een papieren protocol. Dat neemt niet weg dat een (te) groot deel van de gebruikers van mening is dat de huidige versie van het protocol nog veel onvolkomenheden bevat.

Kader 6.16
Voordelen van het werken met een digitaal protocol

digitaal protocol biedt duidelijk voordelen boven papieren protocol	20%
digitaal protocol biedt voordelen, maar huidige versie kent nog veel onvolkomenheden	52%
digitaal protocol biedt nauwelijks voordelen boven papieren protocol	13%
digitaal protocol biedt meer nadelen dan voordelen	6%
onbekend	9%
totaal	100%

7. Samenstelling en werklast

7.1 Samenstelling

De Vijfde Faciliteringsregeling regionale expertisecentra i.o. schrijft voor dat de CvI bestaat uit:
- een voorzitter die tevens lid is van de commissie en
- vier of meer andere leden, onder wie een onderwijsdeskundige, een als diagnosticus gekwalificeerd gedragswetenschapper, een jeugdarts of andere arts en een maatschappelijk werker of, voor zover het cluster 2 betreft, een logopedist.

Het overgrote deel van de CvI's blijkt geen behoefte te hebben aan uitbreiding van het aantal disciplines. Daarbij gelden wel twee uitzonderingen:
- driekwart van de CvI's van cluster 2 zou de CvI graag uitgebreid zien met een audioloog en
- één CvI van cluster 4 wil een kinderpsychiater aan de CvI toevoegen.

De CvI's is ook gevraagd welke disciplines eventueel geschrapt zouden kunnen worden. Op deze vraag antwoordt ongeveer een kwart van de CvI's (de meeste van hen behoren tot cluster 4) dat de arts niet noodzakelijk is. Een aantal van hen voegt daar echter wel aan toe dat men de arts wel 'op afroep' beschikbaar wil hebben. Twee CvI's (één in cluster 3 en één in cluster 4) achten de aanwezigheid van een onderwijsdeskundige niet nodig.

7.2 Werklast van de CvI

Er zijn geen voorschriften met betrekking tot de tijd die de leden van de CvI voor hun CvI-werkzaamheden beschikbaar moeten hebben. Elk REC kan zelf beslissen hoe de voor de CvI beschikbare financiële middelen worden besteed. In het kader van het onderzoek is alle REC's gevraagd om een schatting van het aantal uren dat voor de betrokken functionarissen in 2002/2003 op jaarbasis beschikbaar was. Kader 7.1 geeft een overzicht van de antwoorden. In de eerste kolom vermeldt de n achter de omschrijving van de functionaris het aantal ontvangen antwoorden. De tweede kolom vermeldt van elke functionaris het laagste aantal uren dat is genoemd. De derde kolom vermeldt het grootste genoemde aantal uren. Het gemiddelde aantal uren per functionaris (zie de vierde kolom) is vastgesteld door de som van de vermelde aantallen door n te delen.

Kader 7.1
Schatting van de beschikbaarheid van de CvI-leden per functie in aantal uren per jaar in 2002/2003

Functie	kleinste aantal uren	grootste aantal uren	gemiddeld aantal uren
voorzitter [n = 24]	44	1440	355
secretaris (al of niet ambtelijk) [n =26]	56	1800	912
maatschappelijk werker [n = 20]	44	810	138
logopedist [n = 4]	250	984	488
arts [n = 22]	44	600	123
psycholoog/orthopedagoog [n =25]	44	984	198
onderwijskundige [n = 24]	49	820	187
administratieve ondersteuning [n = 17]	20	1641	678

Kader 7.1 laat zien dat er sprake is van een grote spreiding. Dat geldt over de gehele linie. Dat wordt nog duidelijker wanneer het gemiddeld aantal per jaar wordt omgezet in een gemiddeld aantal uren per week. Dan blijkt bijvoorbeeld dat er voorzitters zijn die slechts één uur per week beschikbaar hebben en andere 32 uur. Er zijn secretarissen die het moeten doen met één uur per week, maar er is er ook één die 40 uur per week aan de CvI kan besteden. Kader 7.2 geeft een indruk van de spreiding. Voor dit voorbeeld is de schatting van het beschikbaar aantal uren per week van de (ambtelijke) secretarissen gebruikt: de functionaris die gemiddeld over het grootst aantal uren beschikt.

Kader 7.2
Overzicht van de spreiding van het aantal beschikbare uren van de (ambtelijke) secretarissen (n=26)

Beschikbare uren per week	Percentage (ambtelijke) secretarissen
0 – 8 uur	19%
8 – 16 uur	11%
16 – 24 uur	31%
24 – 32 uur	11%
32 – 40 uur	27%

Nadere analyse leert dat er, zoals verwacht, verband bestaat tussen de omvang van het werkgebied en het aantal beschikbare uren. Dat verband is echter verre van rechtlijnig: van de 6 secretarissen van de CvI's met een werkgebied met minder dan 1000 leerlingen zijn er twee die over minder dan 8 uur per week beschikken, maar zijn er ook vier die over meer dan 16 uur per week beschikken.

Kader 7.3 biedt een overzicht van de tijd die door de verschillende functionarissen in het schooljaar 2002/2003 is besteed aan zaken als inwerken, deskundigheidsbevordering, voorlichting, overleg met aanmeldende instanties, evaluatie e.d. Het gaat dus niet om de tijd die werd gebruikt voor het feitelijk bespreken van de aangemelde leerlingen. De n in de eerste kolom verwijst weer naar het aantal ontvangen antwoorden. De tweede kolom vermeldt per functionaris het laagste aantal genoemde uren. De derde kolom vermeldt het grootste genoemde aantal uren. Het gemiddelde aantal uren per functionaris (zie de vierde kolom) is vastgesteld door de som van de vermelde aantallen door n te delen.

Kader 7.3
Schatting van het aantal uren dat in 2002/2003 nodig was voor het inwerken, deskundigheidsbevordering, voorlichting, overleg met aanmeldende instanties, evaluatie e.d.

Functie	kleinste aantal uren	grootste aantal uren	gemiddeld aantal uren
voorzitter [n = 25]	20	720	157
Secretaris (al of niet ambtelijk) [n = 24]	50	1271	291
maatschappelijk werker [n = 22]	8	150	35
logopedist [n = 5]	24	100	59
arts [n = 21]	4	90	29
psycholoog/orthopedagoog [n = 24]	8	200	43
onderwijskundige [n = 26]	8	410	49
administratieve ondersteuning [n = 20]	8	706	111

Ook hier is de grote spreiding het eerst wat opvalt. Er zijn zeven secretarissen die in 2002/2003 minder dan 100 uur aan inwerken,deskundigheidsbevordering, voorlichting e.d. hebben besteed. Er zijn echter ook zes secretarissen die meer dan 400 uur aan deze activiteiten hebben besteed. Kader 7.4 geeft een indruk van de spreiding. Voor dit voorbeeld is weer de schatting van het aantal uren van de (ambtelijke) secretarissen gebruikt.

Kader 7.4
Overzicht van de spreiding van het aantal uren dat door de (ambtelijk) secretarissen aan inwerken, deskundigheidsbevordering, voorlichting, evaluatie e.d. is besteed (n =24)

Gebruikt aantal uren	Percentage (ambtelijke) secretarissen
0 - 200	59%
201 - 400	21%
401 - 600	8%
801 - 1000	4%
1001 of meer	8%

Bij de voorbereiding van het werk van de CvI's is van meet af aan onderscheid gemaakt tussen aanmeldingen die een 'relatief eenvoudige beslissing' vragen en aanmeldingen die een 'relatief complexe beslissing' vragen (Bestuurlijk-organisatorisch model indicatiestelling REC's, 2002). Kader 7.5 geeft een overzicht van de gemiddelde tijd per functionaris die nodig was bij relatief eenvoudige beslissingen; kader 7.6 doet hetzelfde voor relatief complexe beslissingen.

Kader 7.5
Schatting van het gemiddeld aantal minuten per functionaris dat nodig was voor de behandeling van een relatief eenvoudige aanmelding

Functie	voorbereiding	bespreking	afhandeling	totaal
voorzitter [n = 25]	11	7	3	21
secretaris [n = 26]	45	7	22	74
maatschappelijk werker [21]	13	7	1	21
logopedist [n = 2]	20	7	0	27
arts [n = 20]	11	7	0	18
gedragskundige [n = 22]	15	7	0	22
onderwijskundige [n = 21]	13	7	0	20
administr. ondersteuning [n =20]	24	3	14	41

Het is duidelijk (en begrijpelijk) dat de (ambtelijk) secretaris de meeste tijd nodig heeft. Dat geldt zowel voor de voorbereiding als voor de afhandeling van de bespreking van de aanmelding. In totaal heeft de secretaris (volgens de door de CvI's opgegeven schattingen) gemiddeld 74 minuten (afgerond 1 ¼ uur) nodig voor de behandeling van een relatief eenvoudige aanmelding. De administratieve ondersteuning van een dergelijke aanmelding vergt gemiddeld (wederom volgens schattingen van de CvI's) ongeveer 40 minuten. De overige functionarissen hebben elk ongeveer 20 minuten nodig. Opvallend is de vele tijd die de logopedisten aan de voorbereiding van een bespreking besteden. Bij de interpretatie van dit gegeven moet wel rekening worden gehouden met het feit dat deze schatting op het werk van twee personen is gebaseerd.

Kader 7.6
Schatting van het gemiddeld aantal minuten per functionaris dat nodig was voor de behandeling van een relatief complexe aanmelding

Functie	voorbereiding	bespreking	afhandeling	totaal
voorzitter [n = 24]	22	17	5	44
secretaris [n = 27]	51	17	24	92
maatschappelijk werker [n = 21]	25	17	0	42
logopedist [n = 4]	23	14	0	37
arts [n = 21]	20	17	0	37
gedragskundige [n = 24]	24	17	0	41
onderwijskundige [n = 23]	26	17	0	43
administr. ondersteuning [n = 17]	36	7	20	63

Het is evident dat ‘relatief complexe’aanmeldingen meer tijd vergen dan ‘relatief eenvoudige’ aanmeldingen. Dat geldt voor alle functionarissen. Zie kader 7.7. Bij het interpreteren van de in dit kader gepresenteerde gegevens moet men zich wel realiseren dat het niet om empirische vastgestelde gegevens maar om schattingen van de betrokkenen gaat. Daarbij is het een opvallend verschijnsel dat de schattingen van de CvI-leden van cluster 4 over het algemeen 50% hoger liggen dan die van de andere clusters.

Kader 7.7
Vergelijking van de schattingen van het gemiddeld aantal benodigde minuten bij een relatief eenvoudige en een relatief complexe aanmelding

Functie	Eenvoudige aanmelding	Complexe aanmelding
Voorzitter	21	44
Secretaris	74	92
Maatschappelijk werker	21	42
Arts	18	37
Gedragskundige	22	41
Onderwijskundige	20	43
Administr. ondersteuning	41	63

Kader 7.8 bevat een schatting van de per aanmelding bestede tijd bij een ‘mix’ van relatief eenvoudige en relatief complexe aanmeldingen met een verhouding 2 : 1: van de drie aanmeldingen zijn er twee relatief eenvoudig en is er één relatief complex. Bij de keuze van deze verhouding is gebruik gemaakt van de gegevens die in kader 7.9 worden gepresenteerd.

Kader 7.8
Indicatieve schatting van het gemiddeld aantal minuten per functionaris dat nodig was voor de behandeling van een aanmelding (bij een mix van eenvoudige en complexe aanmeldingen in de verhouding 2 : 1)

Functie	voorbereiding	bespreking	afhandeling	totaal
voorzitter	15	10	4	29
secretaris (al of niet ambtelijk)	47	10	23	80
maatschappelijk werker	17	10	1	28
logopedist	21	9	0	30
arts	14	10	0	24
psycholoog/orthopedagoog	18	10	0	28
onderwijskundige	17	10	0	27
administratieve ondersteuning	28	4	16	48

Wanneer de cijfers van kader 7.8 een betrouwbaar beeld van de werkelijkheid bieden (nader onderzoek moet leren in hoeverre dit het geval is) vergt de behandeling van een aanmelding ruwweg vijf kwartier van de werktijd van de secretaris en ongeveer twee kwartier van die van de overige functionarissen. Daarnaast is ongeveer drie kwartier administratieve ondersteuning nodig.

Kader 7.9 biedt een beeld van de wijze waarop de CvI's de verhouding tussen aanmeldingen met een relatief eenvoudig karakter en aanmeldingen met een relatief complex karakter inschatten. Uit de gepresenteerde gegevens blijkt dat de opvattingen hierover zeer sterk verschillen. Sommige CvI's menen dat minder dan 20% van de aanmeldingen een relatief eenvoudig karakter draagt. Er zijn echter ook CvI's die van mening zijn dat meer dan 80% van de aanmeldingen tot de categorie 'relatief eenvoudig' behoort. Deze sterke verschillen wijzen er op dat de cijfers in kader 7.9 een sterk subjectief karakter dragen. Het merendeel van de CvI's ervaart de verhouding tussen 'relatief eenvoudig' en 'relatief complex' als 2: 1. Voor meer objectieve informatie is nader onderzoek nodig.

Kader 7.9
Verhouding tussen aanmeldingen met een relatief eenvoudig karakter en aanmeldingen met een relatief complex karakter (n = 27)

Aanmeldingen met relatief eenvoudig karakter	Aantal keren genoemd	Percentage
< 20%	4	15%
21 – 40%	3	11%
41 – 60%	7	26%
61 – 80%	9	33%
81 – 100%	4	15%
totaal	27	100%

7.3 Caseload

In het schooljaar 2002/2003 had indicatiestelling door middel van schoolonafhankelijke CvI's nog geen wettelijke basis: scholen en ouders waren niet verplicht het oordeel van de CvI te vragen: leerlingen konden nog steeds zonder bemoeienis van de CvI op een school voor speciaal onderwijs worden geplaatst of ambulante begeleiding krijgen. Dat impliceert dat de kans reëel is dat het aantal leerlingen dat in 2002/2003 bij de Commissies van Onderzoek voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding is aangemeld groter is dan het aantal leerlingen dat bij een CvI is aangemeld. Kader 7.10 geeft een overzicht van het aantal leerlingen dat volgens een schatting van de CvI's bij de Commissies van Onderzoek is aangemeld.

Kader 7.10
Schatting van het aantal leerlingen dat in 2002/2003 bij de Commissies van Onderzoek van het REC voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding is aangemeld (n = 32)

Aantal aanmeldingen	Aantal REC's (CvI's)
100 of minder	2
101 – 200	6
201 – 300	7
301 – 400	5
401 of meer	7
onbekend	5
totaal	32

Bij dit kader past de kanttekening dat enkele REC's zeer grote aantallen vermelden. Zo zijn er twee REC's die schatten dat er 700 leerlingen bij de CvO's van het REC zijn aangemeld. Eén REC noemt een aantal van 1000 leerlingen en één REC zelfs een aantal van 1500 leerlingen. Op basis van deze gegevens lijkt de verwachting gewettigd dat er in het schooljaar 2002/2003 11.000 á 12.000 leerlingen bij de CvO's van het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn aangemeld. Kader 7.11 laat zien hoeveel van de in kader 7.10 vermelde leerlingen de CvI, volgens schatting van de CvI's, de CvI niet zijn gepasseerd.

Kader 7.11
Schatting van het percentage bij de Commissies van Onderzoek van het REC voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding leerlingen dat de CvI niet zal zijn gepasseerd

Aantal leerlingen	Aantal REC's (CvI's)
< 21%	5
21% - 40%	5
41% - 60%	4
61% - 80%	5
81% - 100%	2
onbekend	11
totaal	32

Het lag in de bedoeling om op basis van de in kader 7.11 vermelde gegevens een schatting te maken van het aantal aanmeldingen dat in 2002/2003 de CvI wel en van het aantal leerlingen dat de CvI niet passeerde. Deze doelstelling blijkt lastig te realiseren door het grote aantal CvI's dat deze vraag niet heeft beantwoord. Daarom moet worden volstaan met een (zeer) ruwe schatting. Deze leidt tot ongeveer 50%. Dat zou betekenen dat de gezamenlijke CvI's in 2002/2003 5000 à 6000 aanmeldingen te verwerken hebben gekregen. Daarnaast zouden er 5000 à 6000 aanmeldingen zijn die de CvI niet hebben gepasseerd. Deze aantallen corresponderen echter niet met het aantal dossiers dat door CvI's naar het TCAI-bureau is gezonden. Dit waren er op 1 augustus 2003 ongeveer 3500. Dat maakt het waarschijnlijk dat het aantal leerlingen dat de CvI niet passeerde (beduidend) groter was dan 5000 à 6000.

Kader 7.12 geeft een overzicht van de redenen waarom de in kader 7.11vermelde leerlingen, naar het oordeel van de betrokken CvI's, de CvI niet zijn gepasseerd. Daarbij gaat het, ter wille van de overzichtelijkheid, uitsluitend om redenen die door minstens vier CvI's zijn genoemd. Dat impliceert dat minder vaak genoemde redenen (zoals geen wettelijke verplichting, capaciteitsproblemen van de CvI en 'radicaal toepassen van de criteria') buiten beschouwing blijven.

Kader 7.12
Redenen waarom bij de CvO's aangemelde leerlingen de CvI in 2002/2003 niet zullen hebben gepasseerd

Reden	aantal keren genoemd
plaatsbekostiging	11 x
problemen met het completeren van de dossiers	9 x
late start van de CvI	6 x
onevenredige spreiding van de aanmeldingen	4 x
ontbreken van toestemming van de ouders	4 x
problemen met het CVI-net	4 x

De vaakst genoemde reden is, zoals verwacht, de z.g. plaatsbekostiging. De overige in kader 7.12 vermelde redenen zijn uiteraard specifiek voor het cursusjaar 2002/2003. Het komend cursusjaar zal het bijvoorbeeld niet meer mogelijk zijn een leerling in verband met een niet compleet dossier zonder bemoeienis van de CvI op een school voor speciaal onderwijs te plaatsen.

Te verwachten valt dat de caseload van de CvI's in 2003/2004 beduidend groter zal zijn dan in 2002/2003. Daarbij spelen twee redenen een hoofdrol:

a. de bemoeienis van de CvI's wordt wettelijk verplicht: de leerling krijgt pas toegang tot het speciaal onderwijs of de leergebonden financiering wanneer hij naar het oordeel van de CvI voor deze zorg in aanmerking komt en
b. de verplichte herindicatie van leerlingen die al voor 1 augustus 2003 een school voor speciaal onderwijs bezochten of ambulante begeleiding ontvingen.

Kader 7.13 schetst een beeld van de omvang van de caseload die de CvI's voor het schooljaar 2003/2004 verwachten.

Kader 7.13
Schatting van het aantal leerlingen (inclusief de leerlingen voor wie herindicatie nodig is) dat in 2003/2004 bij de CvI zal worden aangemeld (n = 32)

Aantal aanmeldingen	Aantal REC's (CvI's)
201 – 400	6
401 – 600	8
601 – 800	6
801 - 1000	5
1001 – 1200	1
1201 of meer	5
onbekend	1
totaal	32

Bij de CvI's die 1200 of meer aanmeldingen verwachten zijn er drie die 2000 of meer aanmeldingen verwachten. Eén van hen verwacht zelfs 2700 aanmeldingen. In totaal verwacht men ongeveer 27.000 aanmeldingen, een gemiddelde van 800 à 900 per CvI. Dat impliceert een forse verzwaring van de werklast in vergelijking met 2002/2003.

8. Samenvatting van de bevindingen

8.1 Positie van de CvI binnen het REC

Werving leden CvI. Bij de samenstelling van de CvI's hadden de REC's de keuze tussen 'zelf werven' en het 'inschakelen van een externe organisatie'. Ongeveer 60% van de REC's heeft de voorzitter en de leden van de CvI zelf geselecteerd. Ongeveer 40% heeft een externe organisatie (zoals een schoolbegeleidingsdienst) ingeschakeld.

Overleg van CvI's met CvO's. Ongeveer 60% van de CvI's pleegde in 2002/2003 regelmatig overleg met de CvO's van de betrokken scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Bij ongeveer 40% van de CvI's vond dit overleg hooguit incidenteel plaats.

Voorlichting. Ruim 70% van de CvI's vervulde een actieve rol op het terrein van de voorlichting over de voor de toelating tot het speciaal onderwijs noodzakelijke informatie. Ongeveer 30% had hooguit incidenteel bemoeienis met de voorlichting over dit onderwerp.

Completeren van dossiers. Iets meer dan de helft van de CvI's vervulde een actieve rol bij de completering van onvolledige dossiers. Iets minder dan de helft van de CvI's stelde zich passiever op. De laatste groep nam uitsluitend complete dossiers in behandeling.

Ontwikkeling van voortraject. Ruim 80% van de CvI's was meer of minder actief betrokken bij de ontwikkeling van het traject tussen aanmeldpunt en CvI. Bij iets minder dan 20% van de CvI's bleven de activiteiten beperkt tot het uitoefenen van de z.g. slagboomfunctie.

Aanmeldpunten. Bij ongeveer 60% van de REC's fungeerde de betrokken school voor speciaal onderwijs (nog?) als aanmeldpunt. Ruim 20% van de REC's werkte met speciaal voor de aanmelding gevormde loketten.

Ondersteuning van de ouders. De ondersteuning van de ouders bij de aanmelding lag bij ongeveer 60% van de REC's (nog?) in handen van een medewerker van de betrokken school voor speciaal onderwijs. Bij ongeveer 20% van de REC's werden de ouders door een daartoe door het REC aangewezen functionaris ondersteund.

Functioneren voortraject. Iets meer dan de helft van de CvI's meldde dat het z.g. voortraject nog niet naar tevredenheid functioneerde. Iets minder dan de helft was (redelijk) tevreden over het voortraject.

Contacten met PCL's en RVC's. Bij het merendeel van de REC's en de CvI's waren de contacten met de PCL's van de WSNS-samenwerkingsverbanden weinig intensief. Bij slechts 20% was sprake van duidelijke afspraken. De contacten van de REC's en de CvI's met de RVC's van het voortgezet onderwijs waren nog spaarzamer. Slechts één CvI meldde de aanwezigheid van duidelijke afspraken. Eén van de redenen waarom de samenwerking tussen de CvI's met de PCL's en de RVC's weinig aandacht heeft gekregen is het grote verschil in omvang van de werkgebieden. Daardoor zal het op elkaar afstemmen van de werkzaamheden van CvI's, PCL's en RVC's in een groot aantal regio's een lastige opgave blijven.

Contacten met CvI's van andere clusters. Net zoals het overleg van de CvI met de PCL's en de RVC's heeft ook het overleg van de CvI's met de CvI's van andere clusters in de

regio in 2002/2003 nog relatief weinig aandacht gekregen. Bij nog geen 20% van de CvI's is sprake van duidelijke afspraken. Ook hier zal het verschil in omvang van de werkgebieden een belangrijke rol spelen.

8.2 Organisatie van de werkzaamheden

Rol secretaris. Bij de uitvoering van de werkzaamheden van de CvI vervult de secretaris een belangrijke rol. Ruim 60% van de CvI's werkt met een ambtelijk secretaris (d.w.z. een secretaris zonder stemrecht). Het overgrote deel van deze ambtelijke secretarissen (80%) richt zich zowel op de organisatorische als op de inhoudelijke aspecten van het werk van de CvI. Bij de CvI's waar gewerkt wordt met een secretaris met stemrecht (40%) richt 90% van de secretarissen zich zowel op organisatorische als inhoudelijke aspecten.

Eenvoudige en complexe beslissingen. Bij de voorbereiding van de komst van de CvI's is regelmatig aandacht besteed aan het onderscheid tussen 'eenvoudige' en 'complexe' beslissingen. Dit onderscheid werd in 2002/2003 door ongeveer 80% van de CvI's (voorafgaand aan de bespreking) gemaakt. Ongeveer 20% van de CvI's maakte geen onderscheid tussen 'eenvoudige' en 'complexe' beslissingen.

Invullen protocol. Sommige CvI's starten het overleg over de aangemelde leerling met een (vrijwel) blank protocol. Bij ongeveer 70% is het protocol bij de start van het overleg al voor een belangrijk deel ingevuld.

Pré-adviezen. Met het oog op een efficiënte werkwijze kan het zinvol zijn met z.g. pré-adviezen te werken: concept-adviezen die voorafgaand aan de bespreking van een aangemelde leerling door één of meer leden of medewerkers van de CvI zijn opgesteld. Ongeveer 70% van de CvI's werkt altijd met pré-adviezen. Ongeveer 20% doet dat alleen bij eenvoudige beslissingen. Deze pré-adviezen worden in 70% van de gevallen door de voorzitter en/of de (ambtelijk) secretaris opgesteld.

Berichtgeving. In 2002/2003 informeerde ongeveer de helft van de CvI's alleen de TCAI en de CvO van de betrokken school voor speciaal onderwijs over haar bevindingen. Ongeveer 30% van de CvI's informeerde niet alleen de TCAI en de CvO maar ook de ouders.

8.3 Criteria en protocol

Oordeel over criteria. De mening van de CvI's over de in 2002/2003 gehanteerde criteria is gematigd positief: 70% is van mening dat de criteria, hoewel ze nog wel verbetering behoeven, aanvaardbaar zijn.

Discutabele en tijdrovende criteria. Sommige criteria oogsten uiteraard meer kritiek dan andere. Voor de CvI's van cluster 2 zijn de criteria betreffende de aard en de ernst van de spraak-taalstoornissen van ESM-leerlingen het meest omstreden. Deze criteria worden ook als het meest tijdrovend beschouwd. De CvI's van cluster 3 vinden de criteria betreffen de ernst van de onderwijsbeperking (het aantonen van leerachterstand en/of de afhankelijkheid van derden) het meest discutabel (en tijdrovend). Bij cluster 4 hebben de CvI's het meest moeite met het criterium van de DSM-IV-classificatie en het criterium van de aanwezigheid van gerichte jeugdhulpverlening. Van deze twee criteria is dat van de DSM-IV-classificatie het meest tijdrovend.

Oordeel over protocol. Het merendeel van de CvI's beoordeelde het in 2001/2002 door de Werkgroep Protocol ontwikkelde protocol gematigd positief. Ongeveer 80% vond het protocol (redelijk) overzichtelijk. Ruim 80% vond de toelichting (ruimschoots) voldoende.

Lastige onderdelen van het protocol. Drie onderdelen van het protocol werden als het 'lastigst' beoordeeld:
- deel 4: stoornissen en beperkingen;
- deel 5: beperking van de onderwijsparticipatie;
- deel 6: ontoereikendheid van de reguliere zorg.

Dit zijn alle drie 'inhoudelijke' onderdelen.

Oordeel over digitaal protocol. Het oordeel van de CvI's over het digitaal protocol was eveneens positief. Ruim 90% noemt het protocol (redelijk) duidelijk. Het digitaal protocol is in 2002/2003 door ongeveer 90% van de CvI's gebruikt. Ruim 80% deed dit bij ongeveer 80% van de aanmeldingen.

Oordeel over CVI-net. Meer dan 70% van de CvI's is van mening dat het gebruik van een digitaal protocol voordelen biedt boven het gebruik van een papieren protocol. Daarbij moet echter wel worden aangetekend dat ruim 50% van de CvI's van mening is dat de huidige versie van het CVI-net nog te veel onvolkomenheden bevat.

8.4 Samenstelling en werklast

Samenstelling CvI. Het overgrote deel van de CvI's blijkt geen behoefte hebben aan uitbreiding van het aantal disciplines. Dat geldt niet voor de CvI's van cluster 2. Driekwart van de CvI's van dit cluster wil de CvI uitbreiden met een audioloog. Ongeveer een kwart van de CvI's zet vraagtekens bij de verplichte deelname van de arts aan het werk van de CvI.

Beschikbare tijd. Het aantal uren dat de leden van de CvI's in 2002/2003 voor hun CvI-werk ter beschikking hadden vertoont (zeer) grote verschillen. De (ambtelijk) secretaris beschikte gemiddeld over 20 uur per week.

Inwerken, deskundigheidsbevordering, evaluatie e.d. Het aantal uren dat de leden van de CvI's in 2002/2003 aan inwerken, deskundigheidsbevordering, evaluatie e.d. besteedden vertoonde eveneens (zeer) grote verschillen. Ongeveer de helft van de secretarissen heeft hieraan minder dan 200 uur besteed. Ongeveer een kwart van de secretarissen heeft hieraan meer dan 400 uur besteed.

Benodigde tijd per aanmelding. Volgens de schattingen van de betrokkenen vergde de behandeling van een aanmelding ruwweg vijf kwartier van de werktijd van de secretaris en ongeveer twee kwartier van die van de overige functionarissen. Daarnaast was ongeveer drie kwartier administratieve ondersteuning nodig.

Relatief eenvoudige en relatief complexe aanmeldingen. De opvattingen van de CvI's over de verhouding tussen aanmeldingen met een relatief eenvoudig en aanmeldingen met een relatief complex karakter blijken sterk te verschillen. Sommige CvI's menen dat minder dan 20% van de aanmeldingen een relatief eenvoudig karakter draagt. Er zijn echter ook CvI's die van mening zijn dat meer dan 80% van de aanmeldingen tot de categorie 'relatief eenvoudig' behoort. Het merendeel van de CvI's ervaart de verhouding

tussen ‘relatief eenvoudig’ en ‘relatief complex’ als 2: 1: tweederde van de aanmeldingen wordt als relatief eenvoudig beleefd en één derde als relatief complex.

Bij CvI aangemelde leerlingen. Van de (naar schatting) 11.000 à 12.000 leerlingen die in 2002/2003 bij de CvO van een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs zijn aangemeld lijkt minder dan de helft bij een CvI te zijn aangemeld. De belangrijkste redenen waarom deze leerlingen de CvI niet hebben bereikt zijn: plaatsbekostiging, incomplete dossiers, late start van de CvI’s, onevenredige spreiding van de aanmeldingen over het kalenderjaar, ontbreken van toestemming van de ouders en problemen met het CVI-net.

Voor 2003/2004 verwachte caseload. Vanaf augustus 2003 krijgt een leerling pas toegang tot het speciaal onderwijs of de leergebonden financiering wanneer hij of zij naar het oordeel van de CvI voor deze zorg in aanmerking komt. Daarnaast dienen de CvI’s zich te gaan bezig houden met de herindicatie van leerlingen die al voor 1 augustus 2003 een school voor speciaal onderwijs bezochten of ambulante begeleiding ontvingen. De CvI’s verwachten dat zij daardoor in het schooljaar 2003/2004 ongeveer 27.000 aanmeldingen zullen moeten behandelen: een gemiddelde van 800 à 900 per CvI. Dat impliceert een forse verzwaring van de werklast in vergelijking met 2002/2003.

8.5 Tot slot

Dit rapport bood een zo helder mogelijke weergave van de door de CvI’s met de nieuwe toegangsweg tot het speciaal onderwijs opgedane ervaringen. Deze ervaringen zijn verzameld door middel van een schriftelijke vragenlijst. De via deze vragenlijst verstrekte informatie is door de onderzoekers niet op juistheid gecontroleerd. Daarbij speelden twee overwegingen een rol: een pragmatische en een ideële. De pragmatische overweging is simpel: het was met de voor het onderzoek beschikbare middelen feitelijk onmogelijk de verstrekte informatie op juistheid te controleren. De ideële overweging is echter minstens zo belangrijk: bij de implementatie van veranderingen moet niet alleen rekening worden gehouden met de empirisch vastgestelde feiten maar ook met de subjectieve ervaringen van de direct betrokkenen. De samenstellers van dit rapport hebben er naar gestreefd zo veel mogelijk recht te doen aan deze subjectieve ervaringen. Dat impliceert het risico dat de gepresenteerde gegevens niet altijd een volledig betrouwbaar beeld van de werkelijkheid bieden. Dat risico nemen zij voor lief. Dat neemt niet weg dat er bij de discussie over de gepresenteerde gegevens wel rekening mee moet worden gehouden.

Literatuur

Bestuurlijk-organisatorisch model indicatiestelling REC's (2002). Zoetermeer: Wegbereiders LGF.

Claessens, M. & Janssen, B.T.M. (2002). *Informatiesysteem Indicatiestelling Speciaal Onderwijs.* Arnhem: Reinoud Adviesgroep.

Evers, S. (2003). *Kennismakingsgesprekken van de TCAI met de CvI's.* Den Haag: TCAI.

Hoeven, J.E.S. van der & Rijswijk, C.M. van (in voorbereiding). *Indicatiestelling speciaal onderwijs en ambulante begeleiding. Combinaties van handicaps.* Den Haag: LCTI.

Hover, C. & Harperink, M. (1997). *Indicatieprocedure en –criteria 2/3-onderwijs. Conceptvoorstellen ter bespreking op de landelijke werkconferentie.* Z.p.: Smets & Hover.

Hover, C. & Harperink, M. (1998a). *Toelaatbaarheid getoetst. Procedure en criteria voor de toelaatbaarheidsbepaling tot het 2/3-onderwijs.* Den Haag: Sdu.

Hover, C. & Harperink, M. (1998b). *Verantwoording. Procedure en criteria voor de toelaatbaarheidsbepaling tot het 2/3-onderwijs.* Den Haag: Sdu.

Janssen, B.T.M. & Solen, I. (2002). *CVI-Net. Handleiding.* Arnhem: Reinoud Adviesgroep.

Rijswijk, C.M. van, As, M.L.J. van, Bruins, M., Greef, E.E.M. de & Sikkema, A. (2002a). *Indicatiestelling speciaal onderwijs en ambulante begeleiding 2002/2003. Model-protocol voor de indicatiecommissies van cluster twee.* Zoetermeer: TCAI.

Rijswijk, C.M. van, As, M.L.J. van, Bruins, M., Greef, E.E.M. de & Sikkema, A. (2002b) *Indicatiestelling speciaal onderwijs en ambulante begeleiding 2002/2003. Model-protocol voor de indicatiecommissies van cluster drie.* Zoetermeer: TCAI.

Rijswijk, C.M. van, As, M.L.J. van, Bruins, M., Greef, E.E.M. de & Sikkema, A. (2002c). *Indicatiestelling speciaal onderwijs en ambulante begeleiding 2002/2003. Model-protocol voor de indicatiecommissies van cluster vier.* Zoetermeer: TCAI.

Rijswijk, C.M. & Greef, E.M.M. de (2001). *Criteria en procedures beproefd.* Zoetermeer: Bureau Proeftoetsing Indicatiestelling.

Rijswijk, C.M. & Sikkema, A. (2001). *De drie voordeuren van het speciaal onderwijs.* Tijdschrift voor Orthopedagogiek, 40, 321-334.

Steverink, M. & Rijswijk, C.M. van (2003). *Het digitaal protocol voor de commissies voor de indicatiestelling. Handleiding voor het gebruik van het CVI-net.* Den Haag: TCAI.

Tijdelijke Commissie Advisering Indicatiestelling (2001a). *Voorlopig Advies Criteria voor Indicatiestelling in het kader van het Wetsvoorstel Regeling Leerlinggebonden Financiering.* Zoetermeer: TCAI.

Tijdelijke Commissie Advisering Indicatiestelling (2001b). *Advies Criteria voor Indicatiestelling in het kader van het Wetsvoorstel Regeling Leerlinggebonden Financiering.* Zoetermeer: TCAI

Vijfde Faciliteringsregeling regionale expertisecentra i.o. schooljaar 2002 – 2003 (2002). Uitleg. Gele katern, Jaargang 2002, nr. 14, p. 6 –17.

Wegbereiders Expertisecentra Leerlinggebonden Financiering (2002a). *Bestuurlijk-organisatorisch model indicatiestelling REC's.* Zoetermeer: Wegbereiders.

Wegbereiders Expertisecentra Leerlinggebonden Financiering (2002b). *Toeleiding CvI. Verkenning van mogelijkheden.* Zoetermeer: Wegbereiders

Wegbereiders Expertisecentra Leerlinggebonden Financiering (2002c). *De 7e etappe. Voortgangsrapportage REC-vorming.* Zoetermeer: Wegbereiders

Bijlage A
Samenstelling begeleidingsgroep

L. Batstra , Amsterdam
coördinator REC 3-8 Noord-Holland Zuid

K. Bor, Gouda
voorzitter CvI 2-8 Midden-Zuid-West

drs. H. Keesenberg, Woerden
beleidsadviseur VOS/ABB

C. van der Linden, Heeze
Secretaris CvI 3-18 Zuid-Oost-Brabant

N. Papavoine, Boxtel
coördinator REC 4-18 Oost Noord-Brabant

Bijlage B
Vragenlijst

VRAGENLIJST ERVARINGEN VAN DE CVI'S IN 2002/2003

Deze vragenlijst is een hulpmiddel bij het in kaart brengen van de ervaringen van de CvI's met de indicatiestelling (voortgezet) speciaal onderwijs en ambulante begeleiding in het cursusjaar 2002/2003. Deze ervaringen zijn van groot belang voor de verdere ontwikkeling van het werk dat door de CvI's wordt verricht. De lijst is bedoeld voor de voorzitter en de secretaris van de CvI. Deze worden verzocht de vragenlijst in onderling overleg in te vullen.

De vragenlijst start met een aantal vragen van 'administratieve aard'. Daarbij gaat het o.a. om het nummer, de naam, de aard en de omvang van het REC, de naam van de contactpersoon aan wie wij eventuele aanvullende vragen kunnen stellen en het adres waarnaar wij na afloop van ons onderzoek onze bevindingen kunnen zenden.

Vervolgens komt er een aantal 'inhoudelijke vragen'. Deze betreffen:
a. de positie van de CvI binnen het REC (6 items);
b. de aanmeldingsprocedure (3 items);
c. de organisatie van de werkzaamheden (9 items);
d. de ervaringen met criteria en protocol (6 items);
e. de ervaringen met het CVI-net (5 items);
f. de werklast van de leden van de CvI (5 items);
g. de caseload van de CvI (4 items);
h. de samenstelling van de CvI (2 items) en
i. de contacten van de CvI met PCL's en RVC's en andere CvI's binnen de regio (9 items).

Bij het merendeel van de items is gebruik gemaakt van de meer-keuze-vorm. Dat is een antwoord-vorm die het minst van uw tijd vraagt. Het is ook een antwoord-vorm die het mogelijk maakt de verzamelde informatie snel en overzichtelijk te verwerken. Het probleem is wel dat meer-keuze-antwoorden niet altijd recht doen aan de vele nuances die in het complexe werkveld van de CvI's een rol spelen. Wij zullen het dan ook zeer op prijs stellen wanneer u, waar u dit wenst, het antwoord van uw keuze van een toelichting voorziet.

Wanneer u bij het invullen van de vragenlijst op problemen stuit kunt u contact opnemen met:
Sandra Evers, TCAI, tel. 070 – 312 28 60, E-mail S.Evers@tcai.nl .

Wilt u zo vriendelijk zijn de ingevulde vragenlijst uiterlijk 10 juni 2003 naar Sandra Evers, Bureau van de TCAI, Postbus 19521, 2500 CM Den Haag te zenden? Daarbij kunt u gebruik maken van bijgesloten geadresseerde en gefrankeerde enveloppe.

Nummer en naam van het REC

Nummer van het REC:

Naam van het REC:

Schatting van de omvang van het REC (het van toepassing zijnde aantal aankruisen):

- ❑ minder dan 1000 (inclusief ambulant begeleide) leerlingen
- ❑ tussen 1000 en 2000 (inclusief ambulant begeleide) leerlingen
- ❑ tussen 2000 en 3000 (inclusief ambulant begeleide) leerlingen
- ❑ meer dan 3000 (inclusief ambulant begeleide) leerlingen

Contactpersoon:

- naam:
- straat:
- postcode en plaats:
- telefoon:
- E-mail:

A. Positie van de CvI binnen het REC

1. Werving en aanstelling

Het REC
- ❑ heeft de voorzitter en leden van de CvI afzonderlijk geworven;
- ❑ heeft een externe organisatie (bv. schooladviesdienst) verzocht een CvI te vormen.

2. Overleg tussen CvI en CvO's over procedures

- ❑ De CvI en de CvO's van de betrokken scholen voor (v)so plegen regelmatig overleg over het 'stroomlijnen van procedures';
- ❑ plegen nauwelijks of slechts incidenteel overleg over 'het stroomlijnen van procedures'.

3. Overleg tussen CvI en CvO's over diagnostische informatie

De CvI en de CvO's van de betrokken scholen voor (v)so
- ❑ plegen regelmatig overleg over door de CvO naar de CvI gezonden diagnostische informatie;
- ❑ plegen nauwelijks of slechts incidenteel overleg over de door de CvO de CvI gezonden diagnostische informatie;

4. Voorlichting over diagnostische informatie

De CvI
- ❑ vervult een actieve rol bij de voorlichting over de diagnostische informatie die voor de indicatiestelling nodig is;
- ❑ heeft nauwelijks of slechts incidenteel bemoeienis met de voorlichting over de diagnostische informatie die voor de indicatiestelling nodig is.

5. Completering van dossiers

De CvI
- ❑ vervult een actieve rol bij de completering van onvolledige dossiers;
- ❑ heeft met het REC afgesproken dat zij uitsluitend complete dossiers in behandeling neemt.

6. Betrokkenheid bij voortraject (de weg van aanmeldpunt naar CvI)

De CvI
- ❑ was betrokken bij de discussie over de vormgeving van het voortraject;
- ❑ was niet of nauwelijks betrokken bij de discussie over de vormgeving van het voortraject.

B. Aanmeldingsprocedure 2002/2003

7. Aanmeldpunt

De ouders
- ❑ is doorgaans geadviseerd rechtstreeks bij de CvI aan te melden;
- ❑ is doorgaans geadviseerd via de betrokken school voor speciaal onderwijs aan te melden;
- ❑ is doorgaans geadviseerd via een daarvoor door het REC gevormd loket aan te melden;
- ❑ is doorgaans geadviseerd . . . . . .

8. Ondersteuning van de ouders

De ouders
- ❑ krijgen bij de aanmelding steun van de CvI;
- ❑ krijgen bij de aanmelding steun van een medewerker van een REC-school voor (v)so (trajectbegeleider, intakemedewerker e.d.)
- ❑ krijgen bij de aanmelding steun van een door het REC daartoe aangewezen functionaris (trajectbegeleider, intakemedewerker e.d.).

9. Tevredenheid met het voortraject (de weg van aanmeldpunt naar CvI)

De CvI
- ❑ is (redelijk) tevreden over de vormgeving van het voortraject;
- ❑ is van mening dat het voortraject nog niet naar tevredenheid functioneert.

C. Organisatie van de werkzaamheden

10. Rol van de ambtelijk secretaris (een secretaris zonder stemrecht die geen lid van de CvI is)

De CvI
- ❑ werkt niet met een ambtelijk secretaris;
- ❑ werkt met een ambtelijk secretaris die zich vooral richt op de organisatorisch-administratieve aspecten van de indicatiestelling;
- ❑ werkt met een ambtelijk secretaris die zich vooral richt op de inhoudelijke aspecten van de indicatiestelling;
- ❑ werkt met een ambtelijk secretaris die zich zowel op de organisatorisch-administratieve aspecten als op de inhoudelijke aspecten van de indicatiestelling richt.

11. Rol van de secretaris (secretaris met stemrecht die lid van de CvI is)

De CvI
- ❑ werkt uitsluitend met een ambtelijk secretaris;

- ❑ werkt met een secretaris die zich vooral richt op de organisatorisch-administratieve aspecten van de indicatiestelling;
- ❑ werkt met een secretaris die zich vooral richt op de inhoudelijke aspecten van de indicatiestelling;
- ❑ werkt met een secretaris die zich zowel op de organisatorisch-administratieve aspecten als op de inhoudelijke aspecten van de indicatiestelling richt.

12. Eenvoudige en complexe beslissingen

De CvI
- ❑ maakt voorafgaand aan de bespreking onderscheid tussen relatief eenvoudige en relatief complexe beslissingen (door naar vraag 13);
- ❑ maakt voorafgaand aan de bespreking geen onderscheid tussen relatief eenvoudige en relatief complexe beslissingen (door naar vraag 14).

13. Eenvoudige en complexe beslissingen

Het onderscheid tussen eenvoudige en complexe beslissingen
- ❑ wordt gemaakt door de voorzitter;
- ❑ wordt gemaakt door de (ambtelijk) secretaris;
- ❑ wordt gemaakt door voorzitter en (ambtelijk) secretaris;
- ❑ wordt gemaakt door ……. .

14. Invullen protocol

Bij de start van de CvI-bespreking
- ❑ is het protocol doorgaans niet of nauwelijks ingevuld;
- ❑ zijn de eerste twee delen van het protocol doorgaans al ingevuld;
- ❑ zijn de eerste drie delen van het protocol doorgaans al ingevuld;
- ❑ zijn de eerste zes delen van het protocol doorgaans al ingevuld;
- ❑ zijn de zeven delen van het protocol doorgaans al ingevuld.

15. Opstellen van pré-adviezen (concept-adviezen die voorafgaand aan de bespreking zijn opgesteld)

Eventuele pré-adviezen
- ❑ worden doorgaans opgesteld door de voorzitter;
- ❑ worden doorgaans opgesteld door de (ambtelijk) secretaris;
- ❑ worden doorgaans opgesteld door de voorzitter en de (ambtelijk) secretaris;
- ❑ worden doorgaans opgesteld door één of meer van de andere CvI-leden;
- ❑ worden doorgaans …….

16. Pré-adviezen

De CvI
- ❑ werkt zelden of nooit met z.g. pré-adviezen;
- ❑ werkt alleen bij eenvoudige beslissingen met pré-adviezen;
- ❑ werkt vrijwel altijd met pré-adviezen.

17. Besluitvorming

De CvI
- ❑ besluit op basis van meerderheid van stemmen;
- ❑ besluit op basis van consensus;
- ❑ besluit ……..

18. Berichtgeving in 2002/2003

De CvI
- ❑ zendt haar bevindingen dit jaar uitsluitend naar de betrokken CvO en de TCAI;
- ❑ zendt haar bevindingen dit jaar naar de betrokken CvO, de TCAI en naar de ouders;
- ❑ zendt haar bevindingen dit jaar naar de betrokken CvO, de TCAI, de ouders en het REC-management;
- ❑ zendt haar bevindingen dit jaar naar de betrokken CvO, de TCAI en het REC-management;
- ❑ zendt haar bevindingen dit jaar naar……..

D. Ervaringen van de CvI met criteria en protocol [1]

19. De in 2002/2003 gehanteerde criteria

De in 2002/2003 gehanteerde criteria
- ❑ zijn aanvaardbaar;
- ❑ zijn aanvaardbaar, maar behoeven nog wel verbetering;
- ❑ dienen zo spoedig mogelijk herzien te worden.

20. Meest omstreden criteria

Welke twee criteria zijn naar uw oordeel het meest omstreden?
- ❑ meest omstreden criterium: ……
- ❑ op één na meest omstreden criterium: ……

21. Meest tijdrovende criteria

Welke twee criteria vergen naar uw oordeel de meeste tijd van de CvI?
- ❑ criterium dat de meeste tijd vergt: ……..
- ❑ criterium dat hierna de meeste tijd vergt: …. ……

[1] De items in dit onderdeel van de vragenlijst hebben uitsluitend betrekking op de *opbouw en inhoud* van de criteria en het protocol. Het gaat *niet* om de digitale weergave van het protocol. Deze komt in het volgend onderdeel aan de orde. De vragen hebben alleen betrekking op de criteria en het protocol van uw eigen cluster.

22 Opbouw protocol

De opbouw van het protocol
- ❑ is overzichtelijk;
- ❑ is redelijk overzichtelijk;
- ❑ is onoverzichtelijk.

23 Toelichting bij protocol

De toelichting bij het protocol (van de Werkgroep Protocol)
- ❑ is helder;
- ❑ is voldoende;
- ❑ is onvoldoende.

24 Lastigste onderdeel van het protocol

Het lastigste onderdeel van het protocol is
- ❑ deel 1;
- ❑ deel 2;
- ❑ deel 3;
- ❑ deel 4;
- ❑ deel 5;
- ❑ deel 6;
- ❑ deel 7.

E. Ervaringen van de CvI met het CVI-net

25 Overzichtelijkheid CVI-net

Het CVI-net
- ❑ is overzichtelijk;
- ❑ is redelijk overzichtelijk;
- ❑ is onoverzichtelijk.

26 Gebruikers CVI-net

Het CVI-net wordt gebruikt door
- ❑ één of meer leden van de CvI;
- ❑ één of meer leden van de CvI en één of meer z.g. aanmeldpunten;
- ❑ één of meer leden van de CvI, één of meer aanmeldpunten en één of meer leveranciers van diagnostische informatie.

27 Mate van gebruik van het CVI-net

Het CVI-net is dit jaar
- ❑ bij (vrijwel) alle aanmeldingen gebruikt;

- ❑ niet bij alle maar wel bij meer dan de helft van de aanmeldingen gebruikt;
- ❑ slechts bij een bescheiden deel (minder dan de helft) van de aanmeldingen gebruikt;
- ❑ niet of nauwelijks (bij minder dan tien van de aanmeldingen) gebruikt.

28 Onderdelen CVI-net

Het lastigste onderdeel van het CVI-net-protocol is
- ❑ het werken met het optiemenu;
- ❑ het werken met de z.g. statuspagina;
- ❑ het feitelijke protocol;
- ❑ het printen van het protocol;
- ❑ het genereren van brieven.

29. Voordelen digitaal protocol

Het werken met een digitaal protocol als dat van het CVI-net
- ❑ biedt duidelijk voordelen boven het werken met een papieren protocol;
- ❑ biedt duidelijk voordelen, maar de huidige versie bevat nog wel veel onvolkomenheden;
- ❑ biedt nauwelijks voordelen boven het werken met een papieren protocol;
- ❑ biedt meer nadelen dan voordelen.

F. Werklast

30. Schatting van de beschikbaarheid van de CvI-leden per functie in aantal uren per jaar (in 2002/2003)	
Functie [2]	Aantal uren per jaar [3]
voorzitter	
secretaris (al of niet ambtelijk)	
maatschappelijk werker	
logopedist	
arts	
psycholoog/orthopedagoog	
onderwijskundige	
administratieve ondersteuning	

[2] Bij meer dan één persoon per functie totaal aantal uren per functie
[3] Aantal uren per jaar = aantal uren per week x 45

31. Schatting van het aantal uren per functie dat in 2002/2003 nodig was voor inwerken, deskundigheidsbevordering, voorlichting, overleg met aanmeldende instanties, evaluatie e.d.

Functie [4]	Aantal uren per jaar
voorzitter	
secretaris (al of niet ambtelijk)	
maatschappelijk werker	
logopedist	
arts	
psycholoog/orthopedagoog	
onderwijskundige	
administratieve ondersteuning	

32. Schatting van het gemiddeld aantal minuten per CvI-functionaris dat nodig is voor de behandeling van een aanmelding die een 'relatief eenvoudige beslissing' vraagt

Functie	voorbereiding	bespreking	afhandeling	totaal
voorzitter				
secretaris (al of niet ambtelijk)				
maatschappelijk werker				
logopedist				
arts				
psycholoog/orthopedagoog				
onderwijskundige				
administratieve ondersteuning				

[4] Bij meer dan één persoon per functie totaal aantal uren per functie

33. Schatting van het gemiddeld aantal minuten per CvI-functionaris dat nodig is voor de behandeling van een aanmelding die een 'relatief complexe beslissing' vraagt				
Functie	voorbereiding	bespreking	afhandeling	totaal
voorzitter				
secretaris (al of niet ambtelijk)				
maatschappelijk werker				
logopedist				
arts				
psycholoog/orthopedagoog				
onderwijskundige				
administratieve ondersteuning				

34. Schatting van het aantal aanmeldingen dat in 2002/2003 besproken zal worden		
aanmeldingen met een relatief eenvoudig karakter	aanmeldingen met een relatief complex karakter	totaal aantal aanmeldingen

G. Caseload CvI

35. Schatting van het totaal aantal aanmeldingen bij het REC

Het totaal aantal leerlingen dat in 2002/2003 bij de Commissies van Onderzoek van de bij het REC betrokken scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding zal worden aangemeld wordt geschat op ……. (afronden op een veelvoud van 100).

36. Schatting van het aantal leerlingen dat de CvI niet zal passeren

Van de in 2002/2003 bij de Commissies van Onderzoek van de bij het REC betrokken scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding aangemelde leerlingen zal een deel de CvI niet passeren. Daarbij kunnen verschillende redenen een rol spelen (plaatsingsbekostiging, geen toestemming van de ouders, late start van de CvI, capaciteitsproblemen bij de CvI enz.).

Het percentage leerlingen dat de CvI niet zal passeren wordt geschat op ……..% van het aantal bij de Commissies van Onderzoek aangemelde leerlingen (afronden op een veelvoud van 10%).

37. Redenen waarom leerlingen de CvI niet passeren

Wat zijn naar uw mening de belangrijkste redenen waarom voor (voortgezet) speciaal onderwijs of ambulante begeleiding aangemelde leerlingen de CvI in 2002/2003 niet zullen passeren?
……
……
……
……
……
……

38. Schatting van het aantal leerlingen waarmee de CvI in 2003/2004 van doen zal krijgen

Het is zeer waarschijnlijk dat het aantal leerlingen dat in 2003/2004 bij de CvI zal worden aangemeld zal verschillen van het aantal leerlingen dat de CvI in 2002/2003 zal passeren.

Het aantal leerlingen dat in 2003/2004 bij de CvI zal worden aangemeld wordt (inclusief de leerlingen voor wie een herindicatie nodig is) geschat op ……. (afronden op een veelvoud van 100)

H. Samenstelling CvI

De CVI bestaat op dit moment, naast de voorzitter, uit de volgende disciplines:
- een gedragskundige (orthopedagoog of psycholoog);
- een onderwijsdeskundige;
- een (jeugd)arts en
- een maatschappelijk werker (die bij cluster twee door een logopedist vervangen mag worden).

39. Eventuele uitbreiding aantal disciplines

Welke discipline zou naar uw oordeel aan de CvI toegevoegd moeten worden?
- ……

40. Eventuele inkrimping aantal disciplines

Welke van deze discipline zou naar uw oordeel geschrapt kunnen worden?
- ❑ geen;
- ❑ gedragskundige;

- ❑ onderwijskundige;
- ❑ (jeugd)arts;
- ❑ maatschappelijk werker;
- ❑ logopedist.

I. Contacten met Permanente Commissies Leerlingenzorg (PCL's), Regionale Verwijzingscommissies (RVC's) en andere CvI's binnen de regio

41. Contacten van het REC met de PCL's

Het REC[5]
- ❑ heeft tot nu toe niet of nauwelijks contact gehad met de PCL's van het basisonderwijs;
- ❑ heeft incidenteel contact met de PCL's van het basisonderwijs;
- ❑ heeft duidelijke afspraken gemaakt met de PCL's van het basisonderwijs.

42. Betrokkenheid van de CvI bij het overleg met de PCL's

De CvI
- ❑ was tot nu toe niet of nauwelijks betrokken bij de contacten van het REC met de PCL's van het basisonderwijs;
- ❑ was zijdelings betrokken bij de contacten van het REC met de PCL's van het basisonderwijs;
- ❑ nauw betrokken bij het overleg van het REC met de PCL's van het basisonderwijs.

43. Contacten van het REC met de RVC's

Het REC[6]
- ❑ heeft tot nu toe niet of nauwelijks contact gehad met de RVC's van het voortgezet onderwijs;
- ❑ heeft incidenteel contact met de RVC's van het voortgezet onderwijs;
- ❑ heeft duidelijke afspraken gemaakt met de RVC's van het voortgezet onderwijs.

44. Betrokkenheid van de CvI bij het overleg met de RVC's

De CvI
- ❑ was tot nu toe niet of nauwelijks betrokken bij de contacten van het REC met de RVC's van het voortgezet onderwijs;
- ❑ was zijdelings betrokken bij de contacten van het REC met de RVC's van het voortgezet onderwijs;
- ❑ was nauw betrokken bij het overleg van het REC met de RVC's van het voortgezet onderwijs;

[5] Deze vraag betreft het REC, dus *niet* de CvI.
[6] Ook deze vraag betreft het REC, dus *niet* de CvI.

45. Clusteroverstijgende contacten van het REC met andere CvI's binnen de regio

Het REC[7]
- ❑ heeft tot nu toe niet of nauwelijks contact gehad met andere CvI's binnen de regio;
- ❑ heeft incidenteel contact met andere CvI's binnen de regio;
- ❑ heeft duidelijke afspraken gemaakt met andere CvI's binnen de regio.

46. Betrokkenheid van de CvI bij het overleg met andere CvI's binnen de regio

De CvI
- ❑ was tot nu toe niet of nauwelijks betrokken bij de clusteroverstijgende contacten van het REC met andere CvI's binnen de regio;
- ❑ was zijdelings betrokken bij de clusteroverstijgende contacten van het REC met de met de andere CvI's binnen de regio;
- ❑ was nauw betrokken bij het overleg van het REC met de andere CvI's binnen de regio.

47. Knelpunten in de samenwerking met PCL 's

Het belangrijkste knelpunt in de samenwerking met de PCL's van het basisonderwijs is:
……..
…….

48. Knelpunten in de samenwerking met RVC's

Het belangrijkste knelpunt in de samenwerking met de RVC's van het voortgezet onderwijs is:
……..
…….

49. Knelpunten in de samenwerking met andere CvI's binnen de regio

Het belangrijkste knelpunt in de samenwerking met andere CvI's binnen de regio is:
……..
…….

Tot slot

Bovenstaande vragen hadden betrekking op een selectie van onderwerpen waarover wij graag uw mening willen weten. Het is uiteraard goed mogelijk dat er naast de door ons geselecteerde onderwerpen ook nog andere onderwerpen zijn waarover u uw mening wilt geven.

[7] Zie de voetnoten 5 en 6.

Wilt u dit, wanneer dit het geval is, hieronder doen. U mag uiteraard ook een bijlage gebruiken.

Hartelijk dank voor uw medewerking.
Wij hopen u in oktober 2003 het verslag van onze bevindingen te kunnen toezenden.

Bijlage C
Brief met verzoek om medewerking

Aan de voorzitters en de secretarissen
van de Commissies voor de Indicatiestelling

Den Haag, 13 mei 2003

Onderwerp:
inventarisatie ervaringen CvI's in 2002/2003

Geachte heer / mevrouw

Dit schooljaar hebben de CvI's ervaring opgedaan met de indicatiestellingsprocedure die vanaf augustus 2003 voor de toelating tot het speciaal onderwijs en de leerlinggebonden financiering gaat gelden. Deze ervaringen van de CvI's zijn van grote betekenis voor het verder optimaliseren van het indicatiestellingsproces en het opheffen van mogelijke knelpunten. De TCAI acht het daarom van groot belang deze ervaringen op zo kort mogelijke termijn in kaart te brengen. Het inventariseren van de ervaringen van de CvI's is niet alleen een wens van de TCAI. Er is ook om gevraagd tijdens het z.g. agenda-overleg (het overleg van het ministerie van OCenW met vertegenwoordigers van de besturenorganisaties, vakbonden, ouders en clusters van scholen voor speciaal onderwijs).

De TCAI inventariseert de ervaringen van de CvI's met behulp van een kortdurend onderzoek dat wordt uitgevoerd door mevrouw drs. S. Evers (onderzoeker) en dr. C.M. van Rijswijk (senior adviseur). Het onderzoek vindt plaats met behulp van een schriftelijke vragenlijst.

Over de opzet van het onderzoek en de samenstelling van de vragenlijst is overleg gepleegd met een uit veldvertegenwoordigers samengestelde begeleidingscommissie die bestaat uit
- L. Batstra, coördinator van REC 3-8;
- K. Bor, voorzitter van de CvI van REC 2-8;
- drs. H. Keesenberg, beleidsadviseur van de VOS/ABB;
- C. van der Linden, secretaris van de CvI van REC 3-18 en
- N. Papavoine, coördinator van REC 4-18.

Deze begeleidingscommissie wordt ook betrokken bij de samenstelling van de definitieve tekst van het onderzoeksverslag dat in oktober 2003 naar het ministerie van OCenW, de REC's en de CvI's zal worden gezonden.
Wilt u zo vriendelijk zijn bijgaande vragenlijst in te vullen en uiterlijk 10 juni 2003 in bijgesloten geadresseerde en gefrankeerde enveloppe naar het Bureau van de TCAI te zenden?

Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking aan dit deel van de evaluatie van het indicatiestellingsproces in het schooljaar 2002/2003.

Met vriendelijke groet,
Sandra Evers en Kees van Rijswijk

Bijlagen:
- vragenlijst ervaringen van de CvI's in 2002/2003 (invullen en retourneren)
- kopie vragenlijst ervaringen van de CvI's in 2002/2003 (voor eigen gebruik)
- geadresseerde en gefrankeerde retourenveloppe

Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling
Postbus 19521
2500 CM Den Haag
Tel 070 3122860
Fax 070 3122870
E-mail post@lcti.nl
URL www.lcti.nl

Colofon

Auteurs	S. Evers & C.M. van Rijswijk
Ontwerp en druk	raster grafischontwerpers, Delft
Uitgave:	2003
ISBN:	90-8522-001-7

© Landelijke Commissie Toezicht Indicatiestelling